Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R. 20 (1427) A. 27:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 17 MAJ 1914

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

MALMÖ LEDANDE MÄN.

ROBERT DE LA GARDIE.

EDVARD LINDAHL.

SEVERIN AXELSON

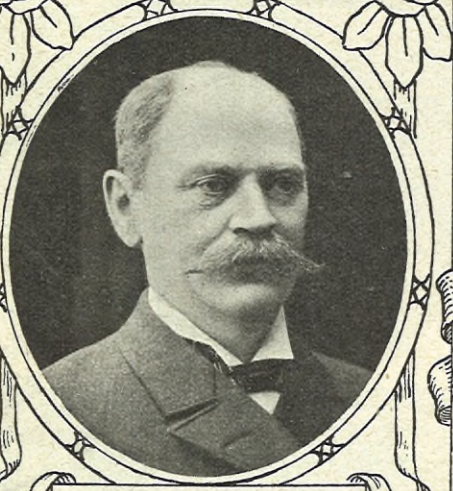

G. W. SKYTTE.

G. HÅRLEMAN.

Som ett apropå till Baltiska utställningens öppnande meddela vi här en porträttgrupp af några af utställningsstadens ledande män: i midten länets höfding grefve R. De la Gardie, vidare stadsfullmäktiges ordförande d:r E. Lindahl samt vice ordf. grosshandl. S. Axelsson, borgmästare G. W. Skytte, polismästaren G. Hårleman, chefen för Kronprinsens Husarregemente frih. B. Cederström, Malmö museums intendent H. E. Larsson, ordföranden i Malmö Hamndirektion grossh. C. Faxe samt stadsingeniören major A. Nilsson.

BROR CEDERSTRÖM.

HANS EMIL LARSSON.

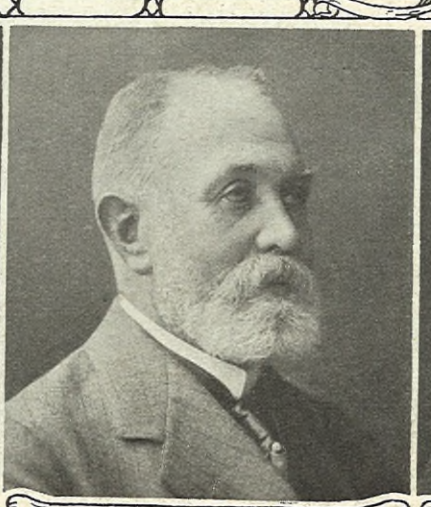

CORNELIUS FAXE.

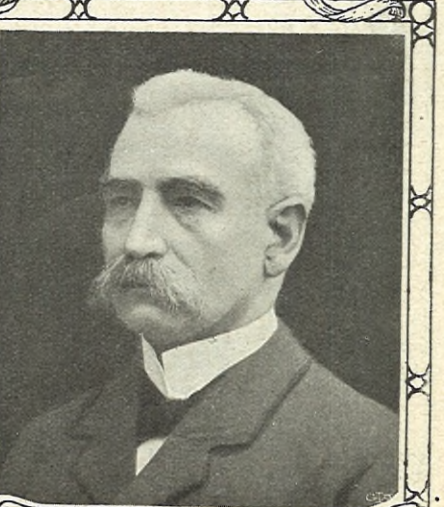

A. NILSSON.

KVINNORNA I VAPEN.

1

I NUMRET FÖR DEN 15 mars gaf Idun en skildring af den nybildade Stockholms kvinnliga skytteförening, dess grundare, dess program och dess arbete. I dag kunna vi meddela en serie bilder från föreningens skjutbana å Brevik på Lidingön, tagen den första dagen som banan användes. Att få lämna kasernerna och få börja skjuta i det fria, var en stor händelse för föreningens intresserade medlemmar, och redan vid nio-tiden på söndagsmorgonen hade en liten trupp samlats i den gröna skogomkransade gläntan en tio minuters väg från Breviksbåtens landningsplats. Banan är beräknad för 50 skyttar åt gången, jämnt så många som föreningen äger vapen till, så att föreningens bortåt 700 skyttar få uppdelas i grupper och tura om med att begagna den. Skjutning kommer att försiggå utom söndagar ett par hvardagseftermiddagar i veckan. Nästa söndag är den första täflingsskjutningen.

När vi fram på förmiddagen besökte banan pågick alltjämt skjutningen med full fart, nyss upptagen efter en liten rast med kaffedrickning. Den långa skyttelinjen tog sig bra ut mot grönskan, damerna behandlade sina vapen med vana och säkerhet, skotten knallade, och markörerna hade ofta vackra resultat att meddela. Kapten Sven Alin, föreningens intresserade instruktör, som fattat posto vid ammunitionslådan, kunde också bekräfta vårt omdöme och förklarade att hans skyttar gjort vackra framsteg under vintern. Hans arbete går till en del ut på att själf göra sig överflödig; så snart de kvinnliga instruktörerna äro utbildade, ämnar han dra sig tillbaka och låta damerna reda sig på egen hand. Bland de kvinnliga gymnastiklärarinnorna, som äro varmt intresserade, lära nog också goda instruktörsämnen finnas. En af dem, fröken Grén-Broberg, den bekanta ledarinnan för Wallinska skolans scoutkår, funderar på att söka få en sektion för flickscouter mellan 14—16 år. Bland den tidiga ungdomen såväl som bland äldre damer finner man intresse för skyttesaken!

Detta intresse är icke begränsadt till Stockholm. Gefle har en kvinnlig skytteförening. I Uppsala är en skytteförening bildad med samma stadgar som Stockholms, Jönköping har också bildat en, inom parentes efter att genom Iduns artikel ha blifvit uppmärksamgjord på den nya rörelsen, på andra orter äro föreningar nu under bildande.

Ordföranden, fröken Ida Blomstedt, — hon har öfverraskats af fotografen, när hon profvar banan med sin revolver — berättar att Stockholmsföreningen utsändt upprop till kvinnorna i landsorten genom dess press att sluta sig tillsamman i skytteföreningar för att på så sätt få landets kvinnor med. Man ser nämligen i denna kvinnliga skytterörelse icke bara en härdande sport, utan sätter dess uppgift högre, man vill att kvinnorna skola få erfara den trygghet och lugn, som vissheten att kunna handtera ett skjutvapen inger.

En del af föreningens medlemmar ha frivilligt arbetat på att sy utrustning åt landstormen, och sedan nu Stockholms kvinnors landstormsförening bildats, samarbetar man och öfverlämnar alstren af sin flit åt densamma. Därigenom markeras ju också den fosterländskhet, som utmärker föreningen, och som helt säkert drifvit många att för första gången fatta geväret.

Ett riksförbund för de kvinnliga skyttarna bör, som vi förut framhållit, bli det nästa steget, som skall ge rörelsen den stadga den behöfver och bli en hjälp för de smärre skytteföreningarna i landet.

2

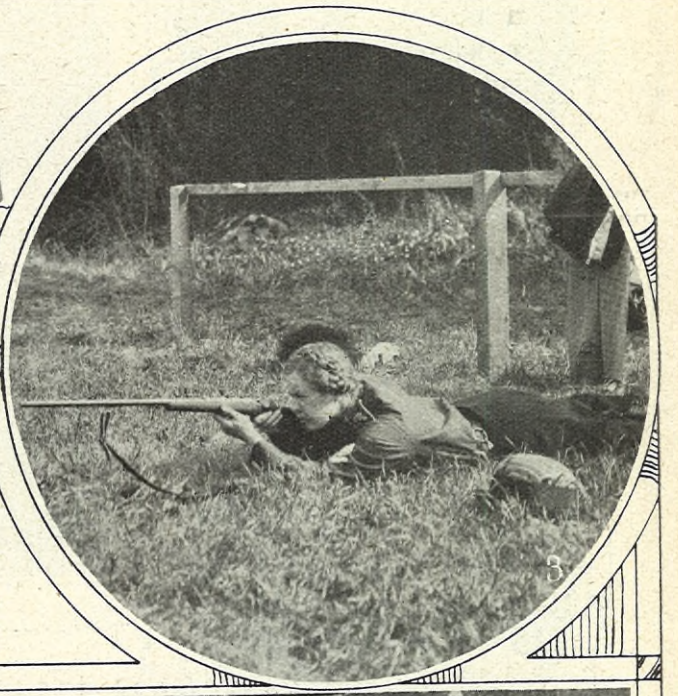

3

4

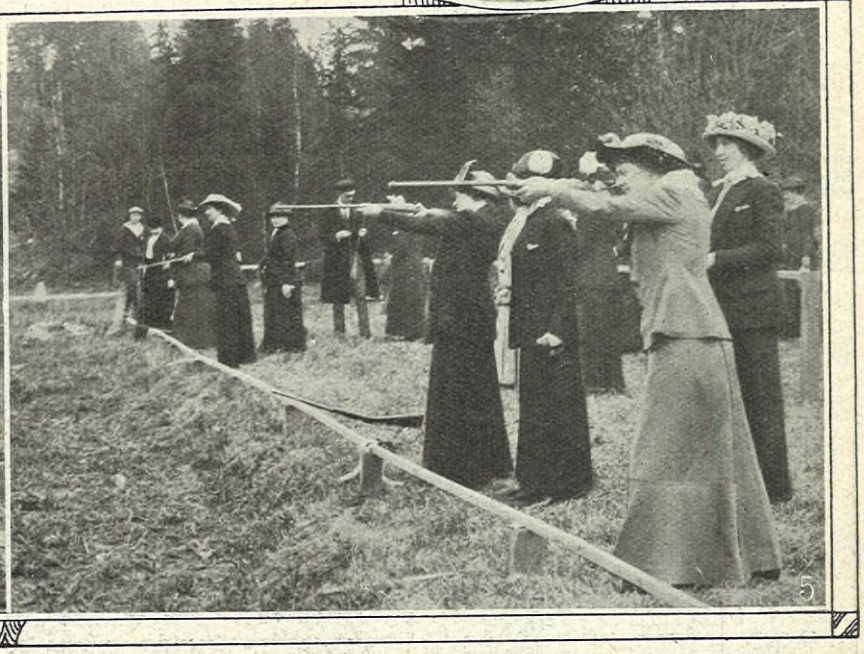

5

1. Fröken Ida Blomstedt, Stockholms kvinnliga skytteförenings ordförande. 2. Det första skottet aflossas under instruktörens ledning. 3. Scoutlärarinnan fröken Grén-Broberg i liggande skjutställning. 4 o. 5. Salfvorna lossas. A. Blomberg foto.

Stor litterär pristäfling

för Iduns romanbibliotek.

Sextusen (6,000) kronor

utdelas i pris, däraf som

första pris Tretusen (3,000) kronor.

Då Idun nu efter några års mellanrum ånyo går att inbjuda de skönlitterära svenska författarne och författarinnorna till en täfling i prosakonst, hoppas tidningen att äfven denna gång mötas af en liflig tillslutning, allrahelst som de pekuniära fördelarna fortfarande äro sådana, att de böra kunna egga skaparlusten.

Ämnesvalet är fritt, men motivet skall vara svenskt, och är det gripet ur nutidens lif med dess snabbt skiftande stämningar, dess sociala och politiska brytningar, så är det oss så mycket kärare. Men vi uppdraga, som sagdt, inga gränser, hvilka tilläfventyrs kunde bli hämmande för skaparförmågan, utan det är hvarje författare obetaget att, med bibehållande af svenskheten i fråga om karaktärer och miljö, skildra hvad han helst vill och måla som det roar honom att måla.

Vi inbjuda alltså härmed skönlitterära skriftställare och skriftställarinnor att deltaga i denna vår nu utlysta täflan enligt följande bestämmelser:

För den bästa originalroman på svenska språket af en halt, som gör den tilltalande för en bildad och vidsträckt publik och till ett omfång af ungefär 20 sextonsidiga tryckark af Iduns Romanbiblioteks format, betala vi som första pris

Tretusen (3,000) Kronor.

Dessutom betala vi ytterligare ett andra och ett tredje pris å respektive *Tvåtusen (2,000)* och *Ett tusen (1,000) Kronor* för de båda originalromaner, som komma därnäst i värde.

Härför förbehålla vi oss rätt att i första hand offentliggöra samtliga arbeten i Iduns Romanbibliotek. Icke prisbelönta arbeten betinga vi oss likaledes rätt att inlösa efter särskild öfverenskommelse med respektive författare.

Samtliga täflande arbeten skola anonymt vara insända till Iduns Redaktion, Stockholm, innan maj månads utgång år 1915 samt åtföljas af en förseglad namnsedel, hvars konvolut förses med ett motto, hvilket äfven bör återfinnas å manuskriptet.

Stockholm i maj 1914

för Redaktionen af Idun
Johan Nordling.

Sju noveller om "de självförsörjande".

VI.

MONIKAS LIFSUPPGIFT.

Af GURLI HERTZMAN-ERICSON.

DE BRUKADE SAMLAS TILL kaffet i Ebbas rum, såsom varande det största och hemtrefligaste med de lugna, blå väggytorna och den långa gustavianska soffan och stolarna, reminiscenser från herrgårdsidyllen i södra Småland. Endast på skrifbordet brann en lampa, hvars sken återspeglades i en af rutorna, mot hvars lätt immade glas januarikvällens skymning låg blåsvart och kall.

Gerda och Ebba sutto uppkrupna i hvar sitt soffhörn, medan Olga tagit rummets enda bekväma stol i besittning. Brasan var nästan utbrunnen och inifrån Monikas rum ljöd Moraklockans taktmässiga knäppande.

— Återigen helgdagsafton, sade Gerda med en gäspning och stirrade mot järnkronans refvor af lummer, som ännu hängde friska och gröna.

Men det var ingen som svarade henne och hon sjönk djupare ned mot kuddarna, medan Soffi dukade fram kaffet och de tunna kinesiska kopparna. Med en demonstrativt ogillande blick sköt hon fram cigarrkoppen till Olga Blume, som spillt aska på duken.

— Skall jag hålla maten varm åt fröken Monika? frågade hon innan hon gick ut med den tomma brickan.

— Det behöfver Soffi inte, svarade Ebba, hon har nog ätit middag hos kapten Rönnows, men de ha inte allmänna, så det är väl därför hon inte ringt på.

De drucko kaffet under tystnad och Olga Blume tände sin tredje cigarrett.

— Slår det er inte som något ganska egendomligt att Monika försummar middagstimmen? frågade hon. Jag tror aldrig det händt förr.

— Det har väl varit mycket att göra i dag.

— Kontoret stängdes klockan tre, klippte Olga Blume af, och jag mötte madam Andersson i farstun. Hon berättade att fosterbarnshistorien lär vara ett fullbordadt faktum.

— Men det visste vi ju förut, invände Ebba lugnt. Omedvetet rätade hon på sig. Olga hade vidrört hvad allas tankar kretsat om denna afton och hennes blick bakom pincenezen var så uppfordrande, att Ebba förstod att det skulle bli strid.

Rökmolnen stodo allt tätare kring Olgas upphettade ansikte.

— Jag trodde att vi alla fyra nått den ålder, då man låter det sunda förnuftet råda öfver känslorna, sade hon.

— Det tjänar ingenting till att resonera med Monika om det här, svarade Gerda.

— Och hon håller fast vid sitt beslut att adoptera ungen därnere?

— Jag tror inte att någon makt i världen skulle kunna hindra henne därifrån. Ni vet väl hurudan Monika är — rak som en linje, när frågan gäller hvad hon anser vara rätt.

— Vårt kotteri blir alltså upplöst från och med 1914.

— Det menar du inte, Olga! utropade de båda andra.

— Jo, så sannerligen om jag inte menar det. Tror ni att jag försakat och sparat i min ungdom, om inte för att få åldras i ro. Tror ni jag tänker hålla tillgodo med barnskrik och bråk, jag som afskyr barn. Om det hade varit en hund eller en kanariefågel, men ett barn!

— Och ändå har du skrifvit så mycket vackert om barn.

— Men jag har väl för katten inte satt något barn i världen, som jag behöfver bära ansvar för. Både teoretiskt och praktiskt unnar jag dem allt godt, men när jag valt att hålla mig utom, skall jag också be att få bli hållen utom. Hvarför skulle just vi bära ansvaret för att andra vansköta sina ungar?

— Därför att vi inte äro som de. Därför att vi under långa och hårda år af arbete och försakelse lärt oss att böja oss under den lag, som vi alla erkänna — solidaritetens, sade Ebba saktmodigt.

— Då kan vi ju adoptera hvar sin unge och döpa om vårt näste till "Vasastadens barnkrubba".

Där följde en plötslig tystnad på den hetsiga repliken. Olga Blume bläddrade nervöst igenom en jultidning, som låg på bordet, och Ebba stirrade tankfullt in i glöden.

— Flickor, sade hon, minns ni hur vi hade det för en femton tjugu år tillbaka. Vi åt på hushållsskolan och bodde långt borta på Söder eller i utkanten af Vasastan i möblerade rum, där spillrorna af värdfolkets forna välstånd sammanfogats till en interiör, så trist att man helst ville sluta ögonen, då man vaknade om mornarna. Minns ni, hur vi trälade och slet, från morgon till kväll, och ändå räckte det inte till mer än lifvets nödtorft. Och hvad vi voro tacksamma, när vi fingo samlas i Monikas lilla rum, som i alla fall hade en personlighetsprägel. Det var inte så vanligt då som nu att unga flickor togo sitt öde i egna händer och lefde af sitt arbete. Oss tvingade nödvändigheten, men man såg snedt på oss, betraktade oss som inkräkterskor och tålde oss endast därför att vi gingo för en ringa penning.

— Ja, ja, mumlade Gerda instämmande.

— Det kunde väl också hända att vi längtade efter glädje och rosor, vi fattiga arbetsbin. Så kom rösträttsrörelsen upp och vi ställde oss i ledet, vi som visste hvad den hade att betyda för de självförsörjande, vi som lidit under orättvisorna och tysta fogat oss i godtyckligheten.

— Det var ändå så mycken ung hänförelse på den tiden, inföll Gerda, så mycket hvilket liksom vidgade horisonten och varslade om nya tider. Man var så tacksam att få vara

KLÄDNINGAR till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN. Modernaste Finpappersbruk.
Specialitéer: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas at Klippan.

med. Minns ni hur vi kunde sitta uppe hos Monika till långt fram på nätterna och läsa och diskutera?

— Och småningom insåg man att vi voro en faktor att räkna med. Monika har nästan blifvit oumbärlig på sitt kontor, Olga kom genom arbetet på tidningen in på sitt rätta område, Gerda har avancerat till postexpeditör och äfven jag har ju hunnit så långt att jag kan unna mig åtskilligt af detta lifvets goda.

— Det ha vi minsann också ärligt förtjänat, mumlade Olga.

—Och ändå, flickor, när jag jämför då och nu, tycker jag, att det är något vi förlorat. Vi ha under årens lopp utvecklats till genuina egoister. Nej, afbryt mig inte, Olga, ty det är sant. Vi åldras. Hvar och en af oss har lagt sig till med sin speciella egenhet som hon fordrar respekt för. Vi omhulda våra krämpor och vi ha blifvit så bekväma, så oerhördt bekväma.

Gerda satte sig med ens kapprak i soffhörnet.

— Det här artar sig till en riktig remissdebatt, sade Olga, men gå på du.

— Det är den gamla hänförelsen som slocknat inom oss. Den lefde under kampen och försakelsen, den bar oss öfver lifvets gråa enahanda, men nu glimtar den endast stundtals, som glöden därborta under falaskan. Sannskyldiga egoister äro vi, som inte vilja rubbas ett enda litet tuppfjät från våra inrotade vanor.

— Skall detta vara ett försvar? ... frågade Olga. Och i detsamma kom Monika. Hennes ansikte var varmt och blossande och håret under skinnbaretten en smula rufsigt.

— O, flickor, det snöar! utbrast hon och kastade muffen ifrån sig. Stockholm är förvandladt till ett sagoland.

— Har du fått mat? frågade Olga.

— Ja tack, rester från min brors middag för officerarna i går. Men det var inte för den orsakens skull jag gick dit.

Hon hängde upp kappan i tamburen och gläntade på köksdörren.

— Tag in litet varmt kaffe, snälla Soffi.

Sedan slätade hon håret framför spegeln och kröp in till den lediga platsen i soffan.

— Ja, flickor, nu är allt ordnadt, sade hon. Och de förstodo hvad hon menade.

— Oåterkalleligt? frågade Olga mörkt.

— Ja, modern har gett sitt samtycke, och madam Andersson kommer upp med honom i kväll. Och så ville jag säga er att jag naturligtvis inte vill tvinga mig på er med pojken. Ni ha ju afrådt mig alla tre, och det gör mig mera ondt än ni anar, att bryta vårt förbund, men ni måste förstå, att jag inte kan annat. Från första stund jag fick se barnet, visste jag, hvad jag hade att göra.

— Och du såg gifvetvis Guds finger i att madam Andersson kom att anförtro sig åt dig om den vanskötta ungen, inföll Olga torrt.

— Nej, men jag tänkte på, hvad han i grunden kunde betyda för mig själf. Ni får inte tro att jag är en affälling, det är jag inte. Jag är alltjämt densamma. Jag vill dela er kamp och glädjas öfver edra segrar, men jag behöfver också något för min egen personliga lycka. Jag är ju en så liten del af det hela, en så obetydlig kugge i det stora hjulet.

Hon såg upp med en skygg blick. Jag känner att jag behöfver något som mina händer kunna fatta om och mitt hjärta värmas vid.

— Den eviga moderligheten, suckade Olga.

— Ja, om du så vill, men inte bara mitt personliga lyckokraf, utan också känslan af att rädda en stackars liten varelse från nöd och undergång.

Hon blef plötsligt tyst och såg för sig brodern, som med taktfasta militärsteg marscherat fram och tillbaka i rökrummet. Han hade förmögenhet, hustru och barn, goda vänner, trogna grannar och mera sådant, och ändå kunde han missunna henne den fattiga lilla glädje hon begärde för egen räkning.

— Du, som har det så bra, hade han sagt, hvarför skall du skaffa dig så mycket bråk och omak. Och han tänkte på dessa fyra gamla flickor, som voro så väl placerade, trots att de inte löpt in i äktenskapets hamn och som förstodo att åldras på ett så behagligt sätt utan galla och surnad bitterhet. Och så skulle hans egen stillsamma syster Monika komma på så galna idéer.

— Vet du hvad folk kommer att säga? sade han, jo, att det är ditt eget barn.

—Om det bara vore så väl, sade Monika. Kaptenen blef så häpen att han inte genast kom sig för att svara.

—Det är den förbannade rösträttens fel, kom det till slut.

— Nej, vet du, Edvard, sade Monika och brast ut i ett klingande skratt, hvad du kan skylla på, men inte kan du skylla på den. Det påstås ju i stället att den beröfvar oss vår moderlighet.

— Nå, så håll dig till rösträtten då.

— Ja, till den också för det helas välfärd, men för min egen begär jag barnet.

— Du har mina barn, sade kaptenen generöst och slog ut med armarna.

Ja, det var godt och väl. Hon höll visst af de små väluppfostrade, långbenta flickorna som hon ibland mötte, när de i ljusblå kappor och champagnefärgade strumpor promenerade med sin sköterska i Humlegården, men hennes hjärta ömmade mer för den lilla smutsiga stackaren i källarvåningen.

— Och ansvaret! Har du tänkt på hvilket ansvar du ikläder dig?

Kaptenen riktigt växte där han stod.

— Det har jag inte alls tänkt på, sade Monika undergifvet, jag vet bara att han får det bättre hos mig än om han skulle växa upp på gatan.

De skildes som ovänner, och när Monika gick ned för trapporna, undrade hon om någonsin detta eleganta Östermalmshems dörrar skulle öppnas för henne. I hvilket fall som helst, tänkte Monika, där hon satt och rörde om sockerbitarna i kaffet, kände hon det inte hälften så smärtsamt som den eventuella skilsmässan från kamraterna, som hon under goda och onda dagar hållit samman med.

Men hon kunde inte ångra sig. Och hon tänkte på barnets lilla vackra, smutsiga och undernärda ansikte — och bädden! Det var första gången madam Andersson tagit henne med dit in och hon hade vändt sig från det hela med äckel och obehag. Men madam Andersson hade resolut bränt upp lumporna och burit in gossen i sitt eget kök och tvättat honom ren och så hade hon berättat om modern, som ibland var borta dagar i sträck och som sjönk allt djupare, och om fadern, som innan han gick till sjöss, med tårar i ögonen besvor madam Andersson att ta vård om barnet. Då vaknade hos Monika ansvarskänslan, krafvet, som man kunde skjuta ifrån sig, men som ändå hvarje stund på dagen gjorde sig påmint. Ibland sade hon sig med bitterhet: vi arbeta, medan de andra lefva sitt fjärilslif. Vi ha haft mödan, bekymren och försakelsen, medan de haft glädjen, familjen och den egna härden. Skola vi nu också bära ansvaret för deras barn? Men hon måste igenom det, hur tung plikten än varit hade hon alltid lagt dess ok öfver sina skuldror och så gjorde hon äfven nu. I början tveksamt, men med en växande förnimmelse af glädje, då hon fann hvad barnet skulle komma att betyda för henne personligen.

— Om också vi tålde oss med pojken, sade Olga, så finns det i alla fall ett oöfverstigligt hinder — Soffi.

Monika lutade sig mot kudden, som Ebba stuckit bakom hennes rygg.

— Jag har redan talat med Soffi.

— Utan vår vetskap. Var du så säker?

— Jag ville bara höra mig för, ser ni.

— Och hvad sa Soffi?

— Hon sa att hon inte alls skulle ha något emot att ta hand om pojken, medan jag var på kontoret. Hon är mycket förtjust i barn, fast hon kan vara som en bitvarg mot gamla fröknar, och så får ni inte glömma att madam Andersson är hennes intimaste umgänge.

Jordmånen var beredd.

— O, himmel! utbrast Olga och hennes sista hopp slocknade.

— Men jag upprepar ännu en gång att ni inte ska känna er bundna af vår mångåriga vänskap. Det är inte lätt att slitas isär, när man hållit ihop i så många Herrans år, men det är ändå inte oöfverkomligt.

— Jo, invände Gerda, åtminstone för mig.

— Du vill drifva oss ut på inackorderingarnas ökenvandring, sade Olga dystert.

— Nej, det vet du att jag inte vill. Det blir jag som går och ni väljer in någon i mitt ställe.

— Det kanske kunde gått för femton år sedan, sade Ebba, men inte nu.

— I morgon tänker jag komma hem med en Newfoundlandshund, sade Olga lakoniskt, annonsen stod i Dagens Nyheter i morse. Ägaren skulle resa utomlands och mitt hjärta ömmar för det stackars djuret.

Men de andra visste att när Olga slog an den tonen, var det värsta motståndet brutet.

— Jag förstår Monika, sade Gerda, ibland när jag gått hem från min bror och svägerska, har jag tyckt synd om dem med de små utrymmena och de många barnen, men jag har alltid kommit till den slutsatsen att de ändå varit bra mycket rikare än jag.

— Hvilket uteslutande beror på människans naturliga fallenhet att vara missnöjd, inföll Olga. Jag är säker om, att när din svägerska tvättat upp blöjor och suttit till sent på kvällen med ett berg af trasiga strumpor framför sig, har hon med en saknadens suck tänkt på, hur sorgfritt och bra du har det, som råder öfver din tid och tillbringar kvällarna som du själf har lust.

— Men som aldrig fått känna att jag betyder "allt" för en annan människa.

— Ingen betyder "allt" för en annan. Det är bara en illusion.

— Tyst, ringde det inte? frågade Ebba.

— Nej, det var telefonen nere hos lektorns.

Men i nästa ögonblick stod Soffi i dörröppningen med ett bylte på armarna. Monika skyndade att ta emot det. Gossen sof djupt, insvept i den storrutiga filten, och ansiktet sken och doftade af grönsåpa. Det var tydligt att madam Andersson gjort sitt bästa.

— Ja, här är han nu, sade Monika enkelt och ett skimmer af lycka lyste upp hennes

För hudens vård och ansiktets skönhet
CREME SIMON J. SIMON, PARIS.
Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON
JUVELER och PERLOR
af 1:ma kvalitet, väl och smakfullt infattade, till billigaste priser här i Skandinavien.
Praktkatalog och ringmått gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

drag. Trots det gråstrimmiga håret liknade hon en ung mor, där hon stod.

— Välsignad vare din ingång, sade Ebba högtidligt och tryckte en kyss på den lena kinden.

— Stackars pojke, sade Olga med en suck och strök den bruna luggen ur hans panna. Hurdan skall han bli som kommer att uppfostras af fyra gamla mamseller.

— Han skall lära sig att högakta den självförsörjande kvinnan, sade Gerda fast. Men Monika hörde ingenting. Hon stod försjunken i drömmar.

— Hvad skall du lägga honom i och hvad skall du kläda honom med? frågade till slut den praktiska Ebba. I morgon är det ju helgdag. Då vaknade Monika upp.

— Ack, jag har varit både i barnekiperingsaffärer och på järnsängsfabriken, sade hon, småleende och lycklig, det var ju därför jag kom så sent.

— Kunde jag inte tro det, sade Olga och sjönk åter ned i korgstolen, hon var säkrare på oss än vi voro själfva.

Spalten om böckerna.

DEN SOM PÅMINNER SIG Henning Berger i hans första framträdande (med Där ute och Ridå, 1901 och 03), minns otvifvelaktigt, att det blef ovanligt väl uppmärksammade debuter. Det raska precisa greppet på ämnena vann omedelbart, den lefvande stilen underhöll. Från första raderna kom ordet snapshots på tungan för dem, hvilka ville ge en formel åt detta vardande författarskap. Och det låg något nytt i genren, den hade i hvarje fall icke förut drifvits till samma konstnärlighet. Debutanten fick nästan strax en hedrad plats för sig i vår litteratur.

Ett dussin år ha gått; Berger har publicerat en rad böcker, af växlande värde, med växlande lycka och kommer nu med sin sjuttonde, som han kallar — Films! Det har sitt intresse att konstatera, att platsen för sig har han behållit, ja, gjort den allt mer till sin egen, utan möjlighet att förblandas med någon annans. I den korta, moderna novellen, som är hans bästa gebit, har han utvecklat sig fram till något, som ofta artistiskt blir mästerskap. Det kan brista hos honom i själfva ämnets djupare eller vidare omfattning, stundom också i fabuleringens konsekvens och kraft. Men har man följt Bergers utveckling genom åren, har man ej undgått att märka, hur han alltmer vunnit i klokhet och kännedom om sin egen art, hur han alltmer släppt fram sitt eget lynne, i stället för att slafviskt underkasta sig det sedda stoffet. Så vågar man, inom de gränser han möjligen icke kan spränga, likväl af Berger begära och hoppas, att han — spännande sin skaparkraft till det yttersta, lysande ärligt till sina innersta bud — skall kunna bli en af dem, hvilka öfverlefva vår tid såsom ett vittnesbörd om den.

Den nya boken, Films, jäfvar långtifrån denna min tanke. Tvärtom. Jag tror, att ett visst sensationellt moment, som redan tidigare visat sig i Bergers författarskap och hvilket här är ganska bestämmande, hör äkta samman, ej blott med många sidor af lifvet i våra dagar, utan ock just med Henning Bergers temperament. Historien Det första fjätet, till exempel, utomordentligt roligt berättad som den är, är strängt taget icke så rimlig ur purt realistisk synpunkt. Men det betyder ingenting. Den har i behåll sitt konstnärliga rimlighetskriterium, den är, kort och godt, balanserad, och visar en, trots chargeringen, lefvande och riktig typ (herr Danielsson från Eskilstuna). Dessutom har den, framtrollade af ett ord, en vändning på rätta stället, luft, lukt, air af Stockholm och af epoken, dit den förlagts, 80-talets grilljanneperiod. Berger har, från den skicklige fotografen med sina lyckade snapshots, småningom utbildat sig till tecknare med särpräglad och formellt trygg linjeföring — och det som vållat förändringen är icke blott oafbrutet, samvetsgrant arbete, utan än mer, poetens gradvisa, allt bestämdare frigörande inom honom. Ty poet är Berger, med poetens syn, poetens romaneska drömvärld, och hvad som än ytterligare kan vinnas, skall vinnas genom fortlöpande på samma väg. Under alla förhållanden är Films signifikativ; den är därtill en mycket rolig bok, en af Bergers roligaste, med flera briljanta figurer, ofta fint känslig, och i det hela utan en viss öfverdrift i sentimentalitet, som förf. ej alltid förut mäktat hålla borta. —

I samma drag som Berger passar det sig godt att nämna två nybörjare i vår bokvärld: Ture Janson med Knock me down, Helsingforsnoveller, samt Frank Heller: I hasardens hufvudstad, Monte Carlo-noveller. Ty till Henning Bergers skola höra de bägge, om man också fritager dem från direkt påverkan eller imitation.

Ture Janson, finländaren, ger med ett visst pessimistiskt grundhumör en rad interiörer från den Helsingforssfär, där man, som det heter, roar sig. Ganska typisk är berättelsen De rädda ögonen, i sin korthet en af samlingens bästa, om den lilla cigarrfröken i sin kiosk vid ingångsdörren till en stor, lifligt frekventerad restaurang. "Inne i de rikes sal, så nära deras glans och glädje, och ändå så ohjälpligt på sidan." En gång har det, som rör sig därinne, och som författaren på några sidor åskådligt skildrar, snuddat vid henne och sårat henne utan bot. Hon sitter nu och ser på allt, borta, borta, tills hofmästaren kommer fram, väcker henne ur de sorgsna drömmarna och brutalt hviskar: Fröken får lof att se åtskilligt trefligare ut! — Som denna flicka äro många af de i boken uppträdande. De se mer eller mindre trefliga och glada ut, men innerst är deras blick rädd, ledsen eller bitter. I några andra fall ta ju historierna en mera farsartad vändning och utlösas, för läsarens vidkommande, i ett löje åt de uppträdandes dårskap. Ännu är väl icke Ture Janson fullt fixerbar som författarefysionomi, men hans talang är otvetydig, han skrifver en svenska så god som någon infödd svensks, och låt oss utan tvekan bestämma oss för att komma ihåg hans namn.

Frank Hellers Monte Carlo-noveller roa. Det är redan ganska mycket. De väga ju icke så tungt, det är sant, och någon vidare idévärld finner man ej i dem; men de ha ett ovanligt godt lynne, de ha öppet och gladlynt sinne för typer och anekdoter. En fläkt af fladdrande kosmopolitism susar igenom dem och träffar behagligt den väl disponerades öra. Också detta namn vilja vi minnas till nästa gång.

*

Romanen för i vår är Gustaf Hellströms: Kring en kvinna. Den är tills vidare den enda af litterär rang och har dessutom en ganska respektingifvande volym. Den litterära rangen garanteras af författarens förut meriterade signatur; volymen är lika med två delar å sammanlagdt 560 sidor.

Den första delen kom ett par veckor i förväg. Jag är rädd, att det var ett missgrepp af förläggaren. Den delen innehåller introduktionen, en novell med godt gjord psykologi af en impulsiv backfisch, samt en tämligen lös och brokig Pariserhistoria, i hvilken flickhjältinnan från nyssnämnda novell åter uppträder, gör alla historiens karlar (ganska svaga herrar i det hela!) kära i sig och kastar sig slutligen plötsligt i armarna på en ung svensk, som egentligen var kär i en annan. Där finnas medryckande Parisbohèmevärldsskildringar, med tokiga modeller, lifsodugliga kvasiartister och till och med en lifsoduglig aeronaut, för öfrigt en af författaren intelligent och säkert träffad typ; men likväl förblef allt detta blott en exposé. Af flickan, alias den unga frun, ägde vi tills vidare blott en dunkel kontur, och särskildt var hennes tjuskraft begriplig hufvudsakligen ur den synpunkten, att tillbedjarne verkligen voro i den grad ödets, slumpens lekbollar, dömda att fastna här eller hvar lika gärna, blott det var vid något obestämbart! Och hvad så, hvad mer? frågade man sig, kanske inte utan ett uns otålighet. Ty de tokiga modellerna, de drifvande artisterna, Montparnasses kaféer och baler, de äro oss längesedan ej mer någon litterär nyhet.

När man efter slutad läsning lägger ihop romanens andra del, har man emellertid fått helt annan respekt för verket. I samband med denna andra del blir den förstas nödvändighet tydlig, om man äfven allt som allt måste anmärka på Hellströms böjelse för att breda ut sig och öfverförklara hvad han har att säga. Men sak samma, han har haft något att säga, och det är hufvudsumman.

Om kvinnan, Kvinnan, rör sig knappast Hellströms bok. Af henne i allmänhet ger han ingen ny förklaring. Att taga hjältinnan, Sybil, som prototyp för släktet, vore i hög grad felaktigt. Väl har den lilla heta nyckfulla, eruptiva, melankoliska damen släktingar både närmare och fjärmare oss alla, men hon är dock i sig själf ett bestämdt afgränsadt specialfall. Ligger hemligheten i att vara en förtjuserska för männen, likt Sybil, i att vara... som Sybil, då blir man betänksam — gentemot herrarne! Författaren låter emellertid inte kritiken springa bort för sig; ehuru han tydligen också är rätt tjusad, afrundar han dock opartiskt sin bok med det omdöme de andra kvinnorna i Sybils umgänge fälla om henne, när hon, bruten af många öden, står inför männen såsom den slocknade stora eldsvådan: "det slocknade i hennes blick är bara dumhet!" Och dessa grymma ord afsluta boken.

Nej, stackars Sybil är inte spirituell. Sybil är i högsta grad odisciplinerad; hon är allt hvad ni vill, utom hvad vi önska kalla "den moderna kvinnan". Hon är snarast urgammal, och naturligtvis också evig. Sybil gifter sig med den unge svensken, man vet inte hvarför, kanske därför att hennes första kärlek var en svensk, troligen också af en omedveten sinnlig drift. Hon kastar sig om halsen på honom, fastän hon känner hans tidigare band. Men hon räknar ej med dem, de finnas ej, hon vill ha honom, hon måste. De ha dock inte varit gifta och nöjda länge, förrän svartsjukan, som det ej varit en tanke på, plötsligt visar sig vara ett första plans moment i samlifvet. Hon har fått mannen, hon har fått som hon vill, nu skall något nytt fram. Hon tvingar honom

Kobb's Hongkong Thé
är den mest omtyckta thédryck.
Till salu i alla finare speceriaffärer.

KONSTFLITEN, Göteborg.
Mattor, Gardiner, Bonader, Möbeltyger, Dräkttyger.
Konstnärliga mönster och färgsättningar. Profver sändas.

nu att oafbrutet syssla med den förra, älskarinnan, som han redan glömt. Hans arbete (han är författare), som hon förut beundrat och "förstått", chockerar och upprör henne med ens. Hon ger honom ingen ro, han står inför en gåta. En vacker dag förgår han sig med ytterste brutalitet. Och trots det vidriga däri tvingas man tänka på den berömda repliken, när någon berättade för Strindberg om en man, som kastat en lampa i hufvudet på sin hustru:

— Stackars karl!

Men brutaliteten har väckt Sybil. Medges måste, att äkta männen skildrats som ett hvitt plåster. Hon reser alltså sin väg och gör slut. Hänsynslöst. Det är som om hon velat pressa honom ända till just brutaliteten, glömskan af alla lagar — för att bli fri. Hon lättar ankar med ett: ah! Allt mer patologiskt betonad växer Sybil fram för läsaren, och nu lefver hon vidare. Hon vill bli artist, vill få en lifsuppgift. Man afvaktar hvad man skall tro om saken, men själf tror hon i hvarje fall. Hon inbillar sig ha röst. Hon vill också lefva ensam. Hon låter underhålla sig af en rik tysk tillbedjare, men deras umgänge förblir platoniskt. Detta är en ny aera. I grunden är Sybil rädd för sig själf.

Och där kommer ett drag af ärlighet i dagen, som väcker vår sympatiska medkänsla. Midt i den beundran, ja, förtviflade lidelse hon framkallar, står hon arm. Hon lider. Hon känner sig alltid ensam, aldrig glad. Aldrig kan hon få behålla något. Hon är rädd för förklaringen därtill, utan att förstå det... Hon är ett fall för en läkare, helt och hållet litterärt behandlad här, men utan felgrepp äfven ur den andra synpunkten, skulle jag tro. Och nu råkar hon också ut för en läkare, en norrman, bohêmefigur i Paris. Det blir mellan dem en kärlekshistoria, trots hennes motstånd från början — och så äro vi där på nytt: hon måste åter börja samla till ny eruption! Hon blir förälskad, häftigare än någonsin, och därmed inledes infernot också för norrmannen. Svartsjukan, nyckerna. Men norrmannen är ju läkare, och han blir rädd på allvar. Efter ett synnerligen fult streck af Sybil skickar han henne på nervanstalt och vill draga sig tillbaka. Deras saga afklippes med ett revolverskott, som dödar honom. Sybil aflossade det — naturligtvis utan premeditation.

Slutet på romanen kan vara likgiltigt. Sybil frikännes, då juryn tycker synd om henne, en otvifvelaktigt riktig känsla, samt blir gift med den rike tysken, som träget älskat henne i åratal, medan andra män blefvo vansinniga eller togo lifvet af sig för hennes skull. Summan af boken blir, att vi med den fått ett stycke väl träffad kvinnopsykologi — eller, vi kunna godt säga, människopsykologi. Det är en genomförd bild, den olycksbringande och olyckliga Sybils, och dess konsekvens sviker ej. Allt som händer och sker kring henne är inte lika väsentligt för belysningen; ibland skymmer det snarare. Men boken stannar ej utan resultat för läsaren, som ovillkorligt fängslats, styckevis intensivt, och man konstaterar, att Gustaf Hellström här framträdt vida mer skarpsynt och oförskräckt än den framför allt språkligt vederhäftige, gode författare han förut var.

*

Man skall ha stark mage, med förlof sagdt, för att presentera sig själf i en bok som Nygift på sommarnöje af Linda Oberg. Här skildras hjältinnans-författarinnans dagliga lif i en ringa stuga på ett berg under en sommar. Emellan dagboksanteckningarna, så noggranna — ty allt är af vikt, rubb och stubb! — att vi t. o. m. upplysas om att fru Linda förtär 17 katrinplommon till en middag, bjudas vi vidare på den unga damens reflexioner om ditt och datt, kogödsel, 25-öresböcker, andras krämpor, andras tvärsäkert presumerade uppfattning af den svenska allmogen, m. m., det hela i den gladaste ton à la grabb från Söder — duger det kanske inte, hva! Jaja, för att säga som Linda Oberg: "enkla seder vid hofvet"... Emellertid, att ha denna starka mage är ju bara lyckligt, och den lilla boken ger onekligen också intryck af utmärktaste hälsa och dito humör. Det inte så litet själfbelåtet gåpåaktiga kan passera för ett utslag af ungdomlig ysterhet och glädje öfver att vara till, vara nygift och glädje öfver att vara till, vara nygift och — inte vara lik alla andra! En oskyldig illusion, det sista eller bra nära, ty tonen är typisk för en massa nutidsungdom, och en oskyldig, rappt nedskrifven flickdagbok är det hela. —

Mannen från Java af Axel Idestrøm, indisk berättelse, är värd beaktande för sina vackert suggestiva naturscenerier. De rikta vårt minnesmedvetande med nya bilder, hvilka inte förflyktigas, när man lagt ihop det modesta häftet. — Den förgyllda grodan af Ode Balten är en lustig fantasi öfver en boks tillblifvande, inte i dess skapares inre, utan inför yttervärlden, förläggaren, tryckaren, bokhandlaren. Där är ironi och inte så litet gyckel, noggrant intellektuellt, en smula blekt, reserveradt och soigneradt som allt af denna penna. — Slutligen Emigranterna, roman af Hedvig Svedenborg, afsedd genom sitt billiga pris att spridas i breda lager för att motverka emigrationen till Brasilien. Den lär, enligt meddelande på bokens baksida, basera sig på fakta ur olyckliga Brasiliefararnes öden, dem förf:n fått sig berättade. Hon har återgifvit sitt stoff med varmt hjärta och ganska underhållande.

MARIKA STJERNSTEDT.

En pristäfling för konstnärerna af ritstiftet.

Etthundra (100) kronor

i pris för

En genrebild ur svenskt hemlif.

Med detta ämne vädja vi till våra tecknare — det gäller utförandet af en teckning återgifvande en anslående svensk hemlifsscen från land eller stad. Formatet bör lämpa sig för en helsida i Idun, och beträffande framställningssättet, lämnas konstnären valet fritt mellan penntecknin och lavering.

Teckningarna, som skola vara försedda med påskriften IDUNS JULI-TÄFLING samt åtföljda af försegladt motto, innehållande artistens namn och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af Idun senast den 1 nästkommande juni.

Stockholm den 1 maj 1914.

IDUNS REDAKTION.

I Malmö — sommarens utställningsstad.

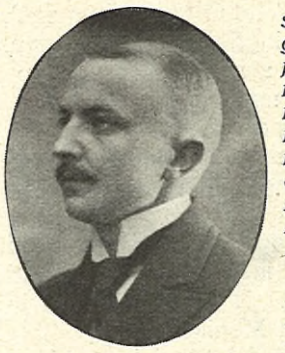

Redaktör Otto Lundh.

DEN BALTISKA UTställningen står nu i begrepp att öppna sina portar, och Idun kommer med anledning häraf att i nästa vecka utgifva sitt förebådade Baltiska nummer, hvari våra läsare och blifvande utställningsbesökande skola i bild och text erhålla en första orienterande öfverblick af denna nya kulturella kraftutveckling inom svenska gränser. Som ett apropå till utställningen inrymmer detta nummer en bildserie från det moderna Malmö med text af vår specielle utställningskorrespondent redaktör Otto Lundh, af hvars lifligt skildrande penna vår läsekrets under sommaren torde komma att erhålla åtskilliga intressanta snapshots från utställningsstaden vid Sundet.

Om INGEN STAD I VÅRT LAND måhända falla omdömena så skiftande som om Malmö och dess folk. Den som genom dagligt flerårigt umgänge lärt sig känna bådadera — eller i hvarje fall tror sig känna dem — och som kanske äfven under längre eller kortare vistelser annorstädes i riket intresserat sig för den rådande uppfattningen af dessa ting, har säkerligen träffat på en högst varierande opinion, hvilken man väl oftast kunnat gifva rätt i vissa detaljer, men sällan velat godtaga som den i det hela riktiga. Det är för öfrigt ganska förklarligt, att under det en viss samstämmighet på olika håll synes råda om det karaktäristiska, som i stort sätter prägeln på Stockholm eller Göteborg, en mera svävande mening är allmän, när det gäller definitionen af karaktär och lynne hos rikets tredje stad. Malmö har vuxit för nordiska förhållanden enastående snabbt, under de senaste par decennierna så att säga ur en kostym efter en annan. Staden hann på det hela taget icke få mycken tid att vårda och kultivera, förrän det ånyo gällde att kasta sig in i en kraftansträngning, som det materiella framåtskridandet kräfde. Under den tid — särskildt under nittiotalet — då stadens periferi ständigt växte med nya industri- och affärskvarter, fick Malmö sålunda med lätthet rykte för att vara en den platta prosans och krassa materialismens stad, en uppfattning, som stärktes af det föga romantiska lågslättslandskap, ur hvilket den vuxit fram, och den skönhetsvidriga "byggmästarearkitektur", som gaf sin prägel åt de af slättens rödbrända lera uppstaplade tegelkasernerna i de nya stadsdelarna.

Men liksom den enskilde under hård och oafbruten kamp för tillvaron kan ha föga håg för själens och skönhetens kraf, men väl kommen till större lugn och välstånd kan visa sig med sant intresse omfatta bådadera, så har också Malmö stad under senare år funnit råd och rum för en aktningsvärd "förädlingsprocess". Den som för blott tjugo år sedan sist gästade Skånes hufvudstad och nu af förekommen anledning åter gör en tripp dit, skall väl knappast känna igen sig och i hvarje fall ha anledning att i imponerad häpnad bli stående mer än en gång på sin väg.

Redan utanför järnvägsstationen leda splitter nya granitbroar upp öfver järnvägs-

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

Den nyutvidgade Östra Hamngatan.

hamnen mot en rätt imponerande stadsfasad. Mellan Brand- och Lifförsäkringsaktiebolaget Skånes ståtliga palats och Savoys hypermoderna nya tillbyggnad leder Östra Hamngatan, stadens stora uppfartsväg, bred och rak i sitt nya utvidgade skick upp till Stortorget, där Karl X:s utställningsåret 1896 uppresta ryttarstaty af Börjeson redan på afstånd synes trona midt i den historiska planteringen intill den i asfalten infällda märkliga gamla kvarnsten, som legenden sätter i förbindelse med stadens namn. Blott legenden, ty historien har om den saken en betydligt trovärdigare uppgift.

Stolta byggnader, med barockrenässansen dominerande, från det vackra Zettervallska rådhuset och från landshöfdingeresidenset, till en mängd halfofficiella och privathus såsom Apoteket Lejonet och Skånes handelskammare, omgifva detta Stortorg, där snart Hotell Kramers hvita fasad, med den symboliska bilden af Europa med tjuren öfver portalen, är en bland de äldre byggnaderna. Och dock låg här för blott ett par år sedan ett korsvirkeshus, som ledde sina anor tillbaka ända till den bålde Malmöborgmästaren Jörgen Kocks 1500-tal: det gamla Helgeandshuset i kvarteret Lejonet, som nu fått gifva plats för det stora Müllerska huset, hvari bl. a. det nya hotell Anglais inrymmes.

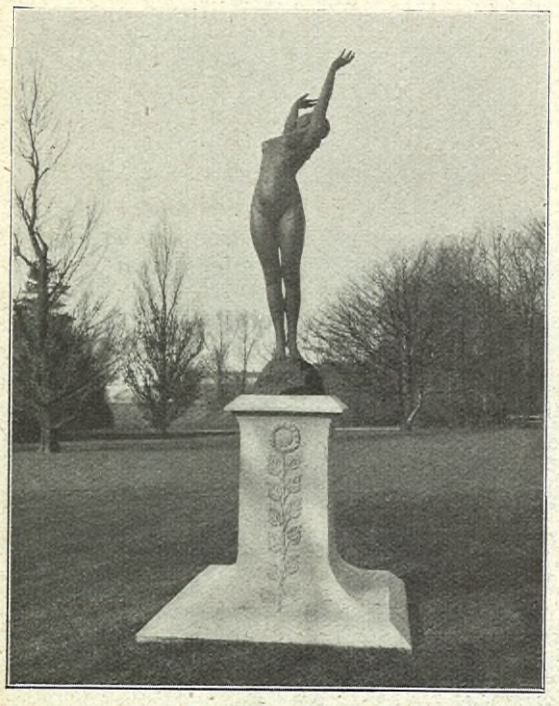

Axel Ebbes "Solrosen" i Kungsparken.

Gåfvo vi oss tid att se oss om en smula utanför centralstationen eller rent af företaga en liten afstickare åt hamnsidan till, kunde vi där finna rätt mycket märkligt att stanna vid: det ståtliga nya hamnpalatset, Bobergs postkontor, Köpenhamnsbåtarnas och färjornas tilläggsplatser, Strandpaviljongens lilla gröna ö m. m. Mellan rådhuset och residenset — det hus, i hvilket Gustaf IV Adolf ofta och gärna bodde och höll Malmöhof, där Oscar II gärna höll till i sin ungdom och där Karl XV slutade sina dagar — reser sig den mäktiga röda tegelspiran till S:t Petri kyrka, Skånes äldsta och största näst Lundadômen.

Efter den nyss nämnde olycklige sveamonarken, som höll Malmö och Skåne kärt och t. o. m. lär ha funderat på att för allvar hitförlägga sitt residens, är f. ö. det andra stora torget i Malmö centrum, Gustaf Adolfs torg, uppkalladt. Här råder alltid en behaglig idyllisk stämning, trots att en mängd spårvägslinjer här korsa hvarandra och en liflig trafik råder särskildt framför Stadt Hamburg, det ärevördiga hus från början af förra seklet, där Malmö teater och en af stadens mest guterade restauranger äro inrymda. Midt i torget utbreder sig världens mest förtjusande plantering, den s. k. Rundningen, dit våren kommer förr än till någon annan plats i vårt land. Ut öfver spårvägens susande ledningstrådar sträcka här graciösa akasior sina grenar; syrener och gullregn och hundratals blomsterbuskar blomma här hela sommaren i det växlingsrika trädbeståndet, i hvars snår näktergalen sjunger i de ljusa nätterna.

Glada och ståtliga nutidshus, med affärslokaler i bottenvåningen och soliga privatbostäder i de öfre regionerna omgifva Gustaf Adolfs torg. Den sida af detsamma, som begränsas af Stora Nygatan, badar alla årets klara dagar i sol och lifvas för öfrigt af en daglig, färgrik blomstermarknad. Den kallas också "Rivieran". Här flanera under promenadtimman — mellan två och tre e. m. — stadens unga konstnärer, fruar och babies i vänskaplig trängsel på den ganska breda, men ändå knappast tillräckliga gångbanan och göra väl också en sväng bort i Södergatan, stadens inre pulsåder, som med cirka två minuters mellanrum förbinder Stortorget med Gustaf Adolfs torg. Midt på dagen ligger denna gata i skugga och genomkorsas oupphörligt af bråda biler, arbetsåkdon och spårvagnar, och på sidornas dubbeltrottoarer rör sig en befolkning, som har brådt mellan gatans många olika butiker och kontor. Men om kvällarna, då de elektriska ljusklotens rad från ståltrådslinan högt uppe öfver gatans midt kastar en klarviolett belysning öfver affärernas eklärerade fönster och biografernas färg- och ljusskrikande portaler, är den stora promenaden, särskildt för den yngre och arbetsbetungade stadsbefolkningen, förlagd hit, och en jämn dubbelström af myllrande vandrare flyter då sakta och stadigt fram och åter utmed Södergatans gångbanor.

Bakom Gustaf Adolfs torgs ljusa grönska reser sig en mur af allvarliga mörka almar öfver ett svart järnstaket. Det är också en åt tystnaden, allvaret och minnena helgad lund — det är Malmö gamla kyrkogård. I dess andra ända har en ny tid gjort en smula intrång på friden med förlängningen af Slottsgatan, som öfver en ny ståtlig bro leder rakt fram till Baltiska utställningen. Härifrån se vi det stora baltiska tornet lyfta sig mot rymden öfver hotell Fersens flaggsmyckade präktiga hus. Närmast ha vi Regementsgatans präktiga fasader af vackra bostadshus, ett stycke Strandväg med kanalen på

Det nyrestaurerade Hotell Savoy.

ena sidan. Till höger lyser en ny ljus och blomdoftande grön oas innanför ett led af skuggiga lindar och ett lagom högt staket: Kungsparken, eller Kung Oscars park, som dess egentliga titel lyder. I midten af en utaf de smaragdgröna gräsmattorna, omgifven af blommande magnolior, valnötsträd, akasior, cypresser, lindar, gullregn, popplar, syrener, tulpanrabatter och fontäner står Axel Ebbes bronsstaty Solrosen, den ljusdyrkande unga kvinnogestalten med armarna trånadsfullt sträckta mot höjden, som numera väl snart är nästan lika känd genom miniatyrreproduktioner i landets tusen hem som Hasselbergs Snöklockan. I fonden af parken står den nyombyggda ståtliga restaurangen, där i sommarkvällarna en talrik publik från terrassen och bersåerna lyssnar till militärmusik och operettdivorna täfla med drillariorna från snårens bevingade sångare.

Från parkens belvedère ofvanför Södra Vallgrafven har man en ganska vidsträckt och hänförande utsikt. Öfver den nedanför liggande Slottsparken, anlagd efter 1896 på den plats, där detta års utställning hållits, ser man i bakgrunden åter de baltiska tornens och takens färgglada och harmoniska silhuetter, till höger och vänster Mellersta förstadens (inklusive Regementsgatan) väl-

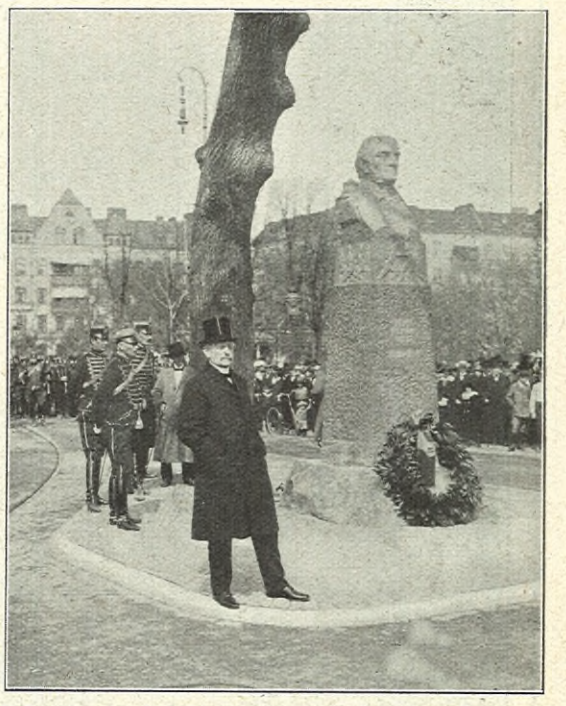

Lings byst af Anders Jönsson, i dagarne afTäckt på Roskildeplatsen.

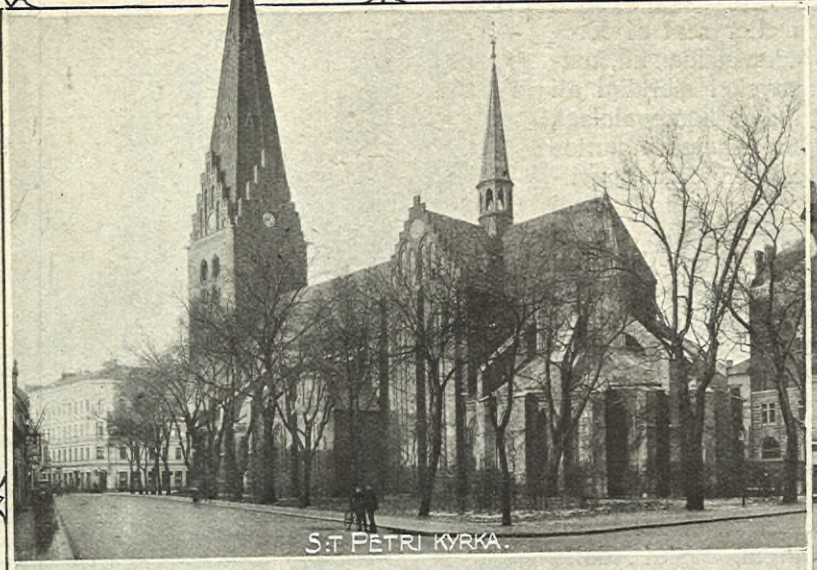

S:T PETRI KYRKA.

VENERSBRON OCH JÄRNVÄGSSTATIONEN.

POSTHUSET OCH KÖPENHAMNSBÅTEN.

STORTORGET MED RESIDENSET OCH RÅDHUSET.

vårdade huskomplex, i midten Malmö museum och Malmö realskola — hvar för sig ståtliga arkitekturskapelser; i väster höjer sig Malmöhus' minnesrika slott, blickande ut öfver det glänsande Sundet, och ett stycke bort i sydväst, öfver trädtopparna, utbreder sig Kronprinsens husarregementes röda kasernfasad. Här har man ett i Malmö sällsynt och välkommet tillfälle att angenämt orientera sig "från ofvan". Nere i Slottsparken skimra fågeldammarnas vatten, där liksom också i Vallgrafven under oss svanor och änder föra en liflig och bekymmerslös tillvaro.

Men hvar är då det fula och förkättrade Malmö? frågar kanske läsaren af detta lokalpatriotiska försök till skildring af Sveriges nya hundratusenstad. — Ja, kom själf och tag reda på det. Det ser ut som om det skulle kunna helt undvikas. Om ni far ut i förstäderna, som naturligt och ofrånkomligt vuxit upp i periferiens fabriksdistrikt, så kanske ni finner något som ej är alldeles tilltalande ur estetisk synpunkt, men i hygieniskt afseende står rikets tredje stad numera

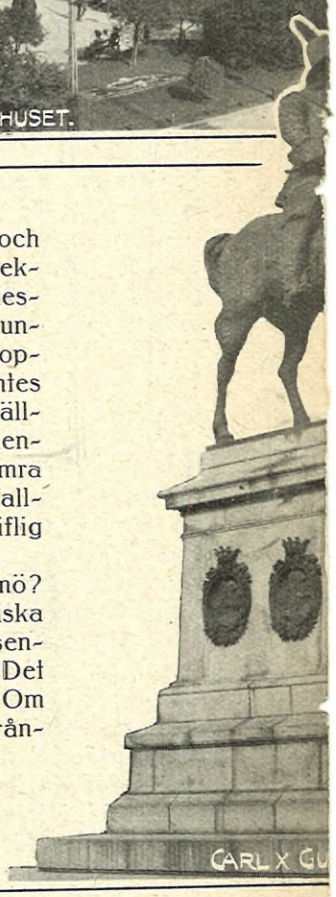

CARL X GU

MÄLARBRON OCH HAMNBYGGNADEN.

HAMNPARTI.

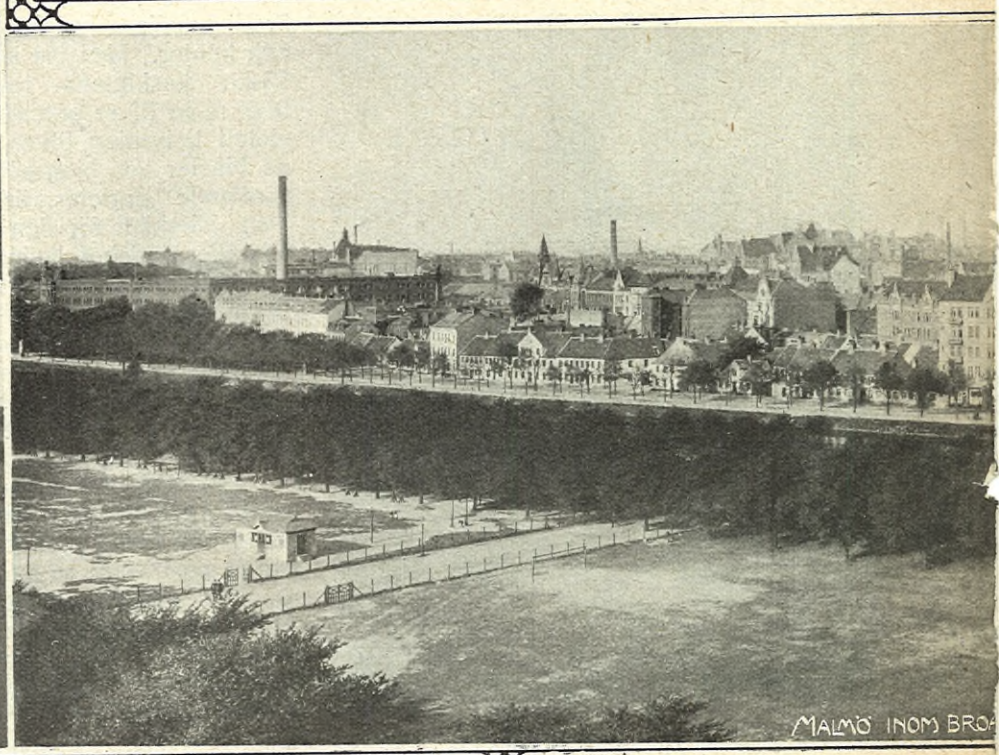

MALMÖ INOM BRO

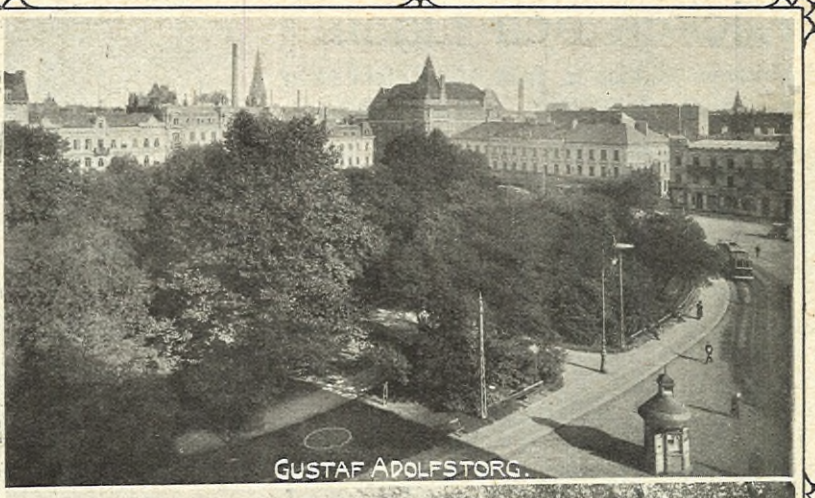

GUSTAF ADOLFSTORG.

KUNGSPARKEN.

SLOTTSGATAN OCH NYA PARKBRON.

REGEMENTSGATAN OCH MALMÖ MUSEUM.

KANALPARTI FRÅN DAVIDSHALLSBRON.

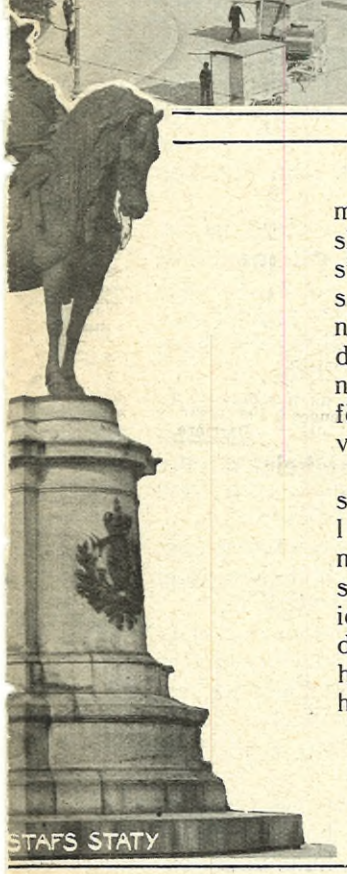

STAFS STATY

mycket högt. Icke den hetaste rötmånadsdag skall ni numera kunna konstatera ens den ringaste lilla illalukt från våra i stilla skymningskvällar så drömskt och stilla träd- och ljusspeglande kanaler. Och vårt dricksvatten är sedan år tillbaka den renaste, kallaste kristall. Det harvarit annorlunda. Och en konstnärligt kultiverad, verkligt förnäm arkitektur behärskar numera stadens hufvudkonturer, som ni själf har sett.

Om ni frågar, hvar ni då egentligen skall finna stadens egen speciella doft, Malmö genius loci, så skall eder ärade ciceron visst icke stanna svarslös. Han skall föra er omkring i gamla stadens slingrande gator mellan "baltiska" hus af idel anor, buktande tegeltäckta korsvirkesbyggnader, hvari hvarje bjälke skulle kunna berätta sin historia, men han kan också föra er till det nya, af handlingslif och verksamhetslust "doftande" Malmö, det Malmö, som genom att skapa nya värden och former får kraft och styrka att tillvarataga och vårda det gamla.

OTTO LUNDH.

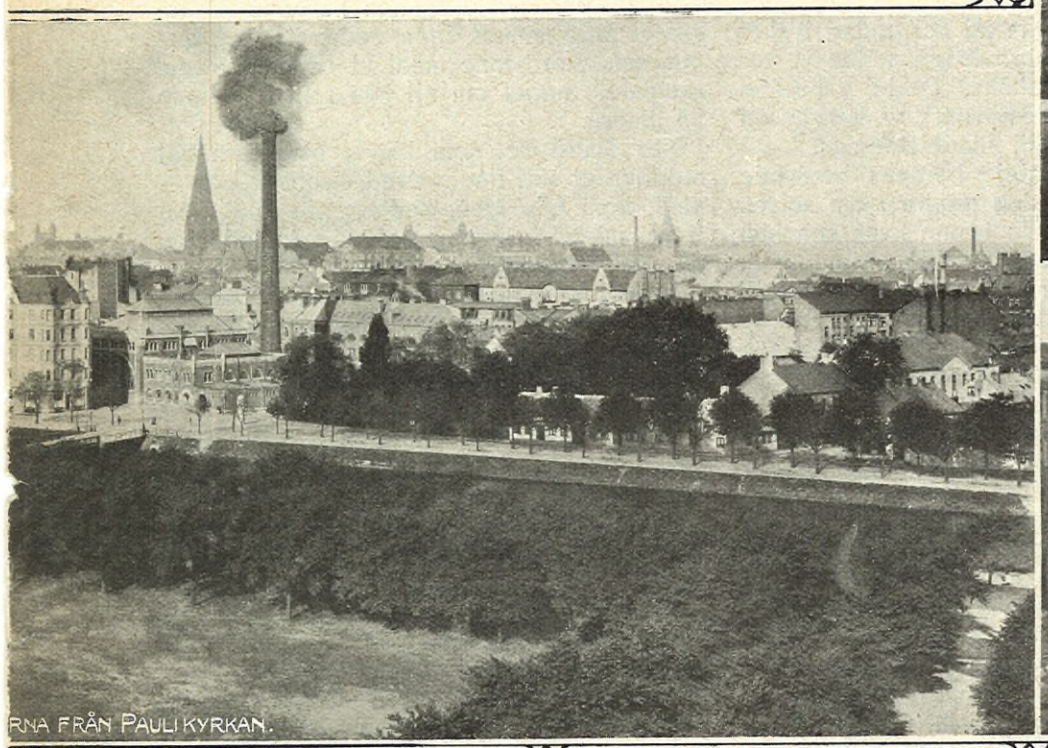

RNA FRÅN PAULI KYRKAN.

Klicken och Ligan.

Stockholmsskildringar från 1800-talets sista kvartsekel af HEDVIG SVEDENBORG.

SEDAN DEN GÅNGEN DÅ PROfessor von Buhre hade kommit in till sin hustru med räkenskapsböckerna och de tillsammans post för post gått igenom inkomster och utgifter, och på ett lösrifvet pappersblad antecknat de indragningar, som måste göras, — hade Maria varit som en helt annan varelse. Hon tyckte att hon i den stunden mognade till människa.

Till dess hade hon egentligen ingenting vetat om deras ekonomi, hvarken hur stor lön Douglas hade, eller hvad hennes fädernearf gifvit dem i räntor, eller hvad omkostnaderna för deras stora hushåll gått till. Douglas hade med rund hand gifvit henne hvad hon behöfde, men hon kände det ändå alltid som om de där pengarna inte alls tillhörde henne. Något helt annat hade det varit när hon som flicka, från det hon konfirmerats, fått sina trehundra kronor om året i klädpengar. O, hvad hon då kände sig rik och oberoende. Hur hade hon inte ekonomiserat, ordnat och ställt för att få pengarna att räcka så långt som möjligt. Inte bara till sina kläder utan till presenter, böcker och en fattig familj, som hon hade tagit sig an.

Men så kommo de svåra tiderna och Douglas hade vändt sig till henne som till en kamrat och vän. Och det var hon som föreslog den mindre våningen och samtidigt att de skulle reda sig med endast två jungfrur och att, sedan Douglas reserverat hvad han behöfde för de stora löpande utgifterna, hon skulle få något bestämdt i månaden eller rättare sagdt om året att reda sig med — på ett eget konto på banken.

När hennes mor, friherrinnan Gyllen, och hela den stora släkten fick veta detta, väckte det en formlig storm af ogillande. — Ja, det kunde inte varit värre än om hon rymt med Thérèsines puckelryggige musiklärare, skämtade Maria, och det lustiga var att de värsta veropen kom från de stackars hustrur, som hela sitt lif fått ligga och ljuga sig till hvarenda nödvändig slant af sina knarriga och oresonliga män.

Efter den där räkenskapsuppgörelsen och alla kloka råd Maria då gaf och som hon sedan med seg energi och själfuppoffring följde, hade Douglas så småningom fått för vana att komma till henne med allt och hon till honom.

Ur detta gemensamma förtroende och ansvar växte en kärlek fram så stark och djup att den spred värme och ljus, icke blott öfver det Buhreska hemmet, utan äfven till alla, som kom i beröring med dem.

Af den bleksiktiga Maria, som kände sitt lif förfeladt, fanns nu ingenting kvar och hennes kvinnliga fägring, djupa ögon och detta onämnbara skära och fina, som liknar stoftet på en fjärils vingar, tjusade alla som kom i hennes närhet. Tjusade — och skrämde, ty det som var simpelt och lågt trifdes inte där hon fanns.

Det var lördagskväll och Maria satt vid runda bordet i hvardagsrummet, salongen hade de slopat, hvilket också chockerade den kära släkten på det lifligaste, och berättade för barnen ur Hector Malots Sans-Famille. Hon brukade läsa några sidor hvarje dag och öfversatte dem sedan på kvällen i berättande form för barnen, hvilka formligen drack in hennes ord.

Men i kväll var Didrik ovanligt frånvarande och ouppmärksam. Han satt och skrufvade på stolen och dinglade med benen så att Maria till sist blef nervös och tappade tråden.

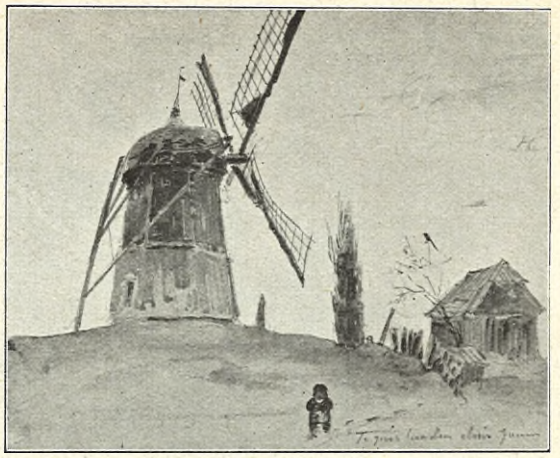

Den lilla täppan. Efter akvarell af Gellerstedt.

— Nå men Didd då, hvad är det egentligen med dig i kväll?

— Jo, här i huset kan en ju aldrig få säga ett ord, och när man har så mycket att berätta att man nästan håller på att spricka, så kan jag inte höra på mamma.

— Nå men hvad är det som händt då?

— Inte har det precis händt något inte. Men se jag mötte tvillingarna Wallen på körgården och kan ni tänka hvad dom sa. — Jo, att i dag var det en stor dag i deras familj för nu hade deras pappa kommit upp till sin första halfva miljon. Har ni nånsin hört så fräckt! Jag klådde dom förstås. Men då vi slogs som allra värst kom Franz med örat, Saffransbullan och alla de andra ligaungarna, och då fick vi ju lif att klå dom i stället. Och när det var gjordt så berättade pojkarna Wallen att nu skall deras pappa skaffa sig ett sånt där — talskåp, ni vet, både till kontoret och till våningen och om jag var hygglig skulle jag få komma upp och tala i det. Jag stukade dem förstås med att min pappa och mamma på utställningen i Paris talat i ett sånt där —

— Telefon, menar du, sade professor von Buhre, som kommit in och hört det sista. En underbar uppfinning är det, det kan inte nekas, men någon vidare framtid kan den då inte ha, så dyrbar som den ställer sig, och i det bolaget skulle jag inte riskera mina pengar, om jag hade några. Minns du, Maria, i Paris, så bra det hördes och hur generad du blef, då den där utställningsvaktmästaren sade sin inlärda komplimang och väl tillsvarfvade fras — medan du bara stammade och rodnade som en skolflicka: — Oui, oui, mais certainement.

— Men från det ena till det andra, tycker du inte att det var bra länge sedan vi var hos de gamla Lagerstams. De bli väl stötta om de inte höra af oss snart, så kanske att vi borde gå dit i kväll, tillade Douglas.

Men när Maria mötte barnens bedjande blickar och Lillan slog armarna om halsen på henne för att hålla henne kvar och hon just ämnade be Douglas att få gå en annan kväll — då barnen inte hade läsefritt och rättighet att vara uppe till klockan nio — så ringde det i detsamma på tamburdörren och Bellman for skällande fram från dunklet under soffan.

Minsann var det inte både de gamla och unga Lagerstams, som stod där ute i tamburen och Marias kusiner hemma från Blomkulla. Äfven de hade tyckt att det var så länge sedan de råkades, närapå en månad, så de ville titta upp en stund och höra hur Buhres hade det och möjligen få sig lite musik. Guffar Lagerstam hade tagit Thérésia, den gamla veronesaren, med sig, efter hvilken Thérèsine fått sitt namn, påstods det.

— Tessy, spring ner till morbror Carl-Adams och hör om de är hemma i kväll. Säg att guffar är här med fiolen.

VII.

Familjelif.

Baron Gyllens hade till sist hamnat i en liten våning på nedre botten i samma hus som von Buhres. Det var så ondt om våningar att man fick ta hvad man kunde få. Och Carl-Adam var nöjd att ha kyrkogårdens gamla susande träd utanför sina fönster, fastän han saknade den lilla täppan där uppe vid väderkvarn mer än han ville erkänna ens för sig själf.

I salongen eller friherrinnans rum, som de hellre kallade det, emedan det var så litet, hade Gina lyckats få fram en viss modern prägel.

På en resårsoffa, som Gina skickligt omvandlat till ett slags divan, satt hon själf uppkrupen bland en hop mjuka kuddar och språkade med löjtnant Ridder medan Carl-Adam gick och stökade undan sina böcker och papper i biblioteket bredvid, då Thérèsine kom inflygande och med andan i halsen framförde Marias fråga om de ville komma upp en stund.

— Ja, du kommer naturligtvis med — sade Carl-Adam till löjtnant Ridder. Och Tessy, gå du och fråga Felix om han inte är färdig med sina läxor snart. Han har visst någon tentamen om måndag, men han kan gärna slå sig lös en stund.

Thérèsine smög öfver den stora mörka salen, som också användes till musikrum. Sakta på tå närmade hon sig skrifbordet, där Felix satt lutad öfver sina papper och cirkelbestick, och satte händerna för hans ögon innan han alls märkte henne.

— Jaså, är det du, ditt lilla troll, skrattade han, tog loss hennes händer och lyfte upp henne i sitt knä. Nå, hvad är nu frågan om? sade han mjukt med en stämma, som ännu hade något kvar af målbrottets oskolning.

Nej, han hade rakt inte tid att komma upp, åtminstone inte förrän till teet, han hade ännu en hel rad med problem att lösa.

— O, Felix, då ligger jag redan, och ofrivilligt fick Thérèsine tårarna i ögonen af missräkning. Aldrig hade kusin Felix tid numera med någonting och så hade han blifvit så stor. Han hade alldeles vuxit ifrån henne och Didd.

— Nej men Tessy, inte gråter du väl, och han såg på henne halft road, halft ömt, medan ett litet leende lekte kring hans veka finskurna mun. Så drog han henne intill sig, kysste först hennes ögon, sedan hennes läppar och sköt henne mildt ut genom dörren, mumlande något om att han rakt inte hade tid längre.

När Thérèsine, som kände sig på något oförklarligt sätt både sårad, brottslig och — stolt, kom upp igen, hade Maria låtit duka fram inlagda lingon och Blomkullaäpplen på runda bordet.

Borta vid flygeln höll Guffar som bäst på att stämma fiolen, medan Gina på sitt vanliga litet vårdslösa sätt slog an tonerna, då det återigen ringde på tamburklockan och Bellman fick sig en ny paroxysm.

Denna gång var det gubben Sprengkula och barnen sprang jublande ut mot honom.

— O, så roligt! När kom farbror till staden? frågade läpparna, medan ögonen tiggde och undrade om han hade något godt med sig.

Jo jo män, hvad han hade. En hel påse full med de härligaste rödhvita polkagrisar drog han fram ur sin vida djupa bakficka.

Ja, nu hade han lämnat kunglig majestät och kronan på allvar, bullrade han, fastän en

kungens och kronans man var och förblef han så länge han lefde och andades. Och aldrig skulle detta sista regementsmöte gå honom ur minnet och afskedet från kamraterna och de blå gossarna på slätten — rösten rosslade till och meningen drunknade i hans stora rutiga näsduk.

— Nå, sade Maria afledande, ty den fina, stillsamma guffar Lagerstam hade lite svårt att förstå sig på gubben Pontus' kraftyttringar, har farbror flyttat hit nu på allvar med sina möbler och sin Malena? Och hur tycker farbror om den lilla trippletten där uppe i tjugan på Johannes Östra Kyrkogata. Vi tyckte att det var så bra att få farbror så nära oss och en lagom och treflig sysselsättning blir det ju också om farbror skulle få sköta om vicevärdskapet där uppe.

— Ja, ja, lilla Maria tänker då på allt och alla, jollrade gudmor Lagerstam och klappade Maria med sin knotiga gummhand. Men de stickande ögonen motsade de vänliga orden. Hon kunde rakt inte smälta alla Marias nymodiga idéer och att Maria aldrig rådförde sig i hushållsangelägenheter med henne, hon som varit van att inom den stora släkten anses som ett slags öfverstepräst i alla sådana angelägenheter.

Maria kände nog den hvassa blicken, men hon var så innerligt lycklig och glad att den blott snuddade och gled undan som mot ett blankt pansar utan att ens lämna den minsta lilla repa. Ty Marias och Douglas' stolthet var att alla människor trifdes så bra hos dem, och äfven om Maria i sitt innersta kände en liten ängslan öfver ifall kalfsteken skulle räcka och om gudmor skulle kritiskt se på hennes lingonpäron, som gärna ville mosa sig, så var det ändå bra roligt att se de sina samlas så där i deras hem.

Medan farbror Pontus berättade om sina och Malenas flyttningsbesvärligheter, hade ungdomarna samlats kring Gina borta vid flygeln och Blomkullakusinerna bad henne sjunga något, helst något nytt innan guffar Lagerstam började med sina gamla klassiker, som de ju kunde utantill.

— Hvad skall vi ta, Carl? frågade Gina, och gled en smäktande blick under sina ögonfransar, till löjtnant Ridder.

— Aida, svarade han och en hastig rodnad flög öfver hans långlagda bleka ansikte.

Gina nickade och log sitt hemlighetsfulla leende som om hon menade att hon visste att han skulle be om det. Hon slog an några främmande, egendomligt klingande toner som ett slags förspel till Amneris: "Nej, du lefva bör" i sista akten. Och den mäktiga, hopplöst mörka sången svepte öfver rummet som ett tungt och ogenomträngligt sorgdok. Det låg så mycken tragisk tillbakaträngd lidelse i Ginas stämma att Carl-Adam återigen fick den där beklämmande ångesten kring hjärtat, som han så ofta känt på sista tiden.

— Så kan man inte återge en annans kval och lidande, om man inte själf är djupt olycklig, tänkte han. Men då sången dog bort och ackompanjemanget tynade af som i en utmattad snyftning samt följdes af denna stumma hyllning — hvilken är mer värd än de starkaste loford — och guffar Lagerstam slutligen bröt tystnaden med att säga att detta gjorde Gina ändå bättre än fröken Niehoff, så lättade det ångesten och Carl-Adam tänkte: — Hon är konstnär, hon följer ord och melodi med hela sitt väsende, blir identisk med hvad hon framställer. Det behöfver alls inte betyda att hon smakat lidandets kalk.

— Aida var då verkligen en epok inom musikvärlden och det var inte för tidigt att de nu ändtligen tagit upp den på Kungliga teatern, menade Douglas. Han, för sin del, ansåg att den i flere afseenden gafs bättre i Stockholm än i Paris, fastän man ju kunde ha en del att anmärka mot regien. Amneris var ju alldeles på tok klädd med någon slags Ofelia-krans på håret, som väl aldrig någon egyptisk prinsessa sett maken till. Och att de föröfrigt nästan bläcksvarta etioperna uppträdde med alldeles hvita händer verkade väl skrattretande, hur ståtligt och sorgligt det hela än var. Men detta var ju struntsaker, så rent bländande som detta musikdrama i sin helhet framställdes. Maken till månskensscenen i tredje akten har väl aldrig blifvit sedd i vårt land förr och motstycke till Lundquists Amonasro, fröken Eks Aida och Arnoldsons Radames finge man allt leta efter.

— Ja, men det mest häpnadsväckande är i alla fall att det är Verdi, Trovatores och Ernanis skapare, som på gamla dar frambragt detta wagnerianska praktstycke, tyckte guffar Lagerstam. Det finns ju knappast ett enda Verdiskt tonfall i hela operan. Fastän uppriktigt sagdt förstår jag mig alls inte på allt det där moderna bullret och den där mässings- och harpoklangen. Och därför, Gina, låt oss nu hvila ut en stund i Gounods Ave Maria och sedan ta vi väl lite Mozart. Och utan att invänta Ginas svar, svepte han en silkesduk om halsen och satte sin älskade Thérésia under hakan.

Långt, långt sedan Thérèsine somnat in i de ljufvaste drömmar och fantasier, vaggad af sångens och fiolens sammansmältande toner, fortsattes musicerandet och samspråket inne i hvardagsrummet, där Maria efter teet släckt lamporna och i stället tändt en brasa och ett par stearinljus i kristallkronan. Hvilket gudmor Lagerstam fann så bottenlöst slösaktigt, att det gaf henne stoff till oändliga utläggningar och kommentarier under de närmaste veckorna.

Från scenen och estraden.

MAN KAN NÄSTAN AFUNDAS norrmännen deras förmåga att skrifva satirisk och politisk komedi. Nils Kjærs "Det lyckliga valet", hvarmed Svenska teatern i säsongens sista veckor gjort ett mer än lyckligt val, ger ett nytt bevis på att Ibsens och Gunnar Heibergs efterföljare icke vansläktats. Stycket har, som bekant, eröfrat en enastående publiksuccès i Norge, hvilken dock ingalunda kunde säkerställa dess framgång hos oss. Men det kom, sågs och segrade äfven här — segrade öfver all förväntan, kanske just därför att svenskarne genom de senaste månadernas bedröfliga politiska stenkastning fått blicken skärpt och örat lyhördt för alla de dåliga lidelser, som under skylten af fosterländsk nitälskan drifva sitt spel också i vårt statslif.

Det finns vissa ord i språket, som med åren och genom omständigheterna erhålla en dålig klang. Ett sådant ord är politiker. Politikern kan ursprungligen vara gjord af det allra yppersta människomaterial, men när han sättes bland dem, som svänga statskonstens stora hjul, dröjer det vanligen icke länge, förrän hans ljusa själ blir grå som en regntung oktoberhimmel, han tappar sina ideal i smutsen, dagtingar med sin övertygelse och byter ut sin stolta äregirighet mot ett tarfligt maktbegär.

I denna situation befinner sig stadskassören och stortingsmannen Celius i Nils Kjærs komedi. Fluktuationerna inom småstadspolitikens rayon bestämma helt och hållet denne demokrats ställningstagande. Buren af sitt partis förtroende har han flugit in i stortingsbyggnaden; där är han i sin lyckas himmel, men för att få behålla sitt mandat ad infinitum, går han sitt partis ärenden i tjockt som tunt, och låter sig förödmjukas till det yttersta af den slemmige skomakaren Fingalsen.

Och likafullt stupar han, stupar som det ihåliga och rotlösa måste störta samman. Hans egen hustru tränger ut honom från hans lands parlament, hvarvid det visar sig att också hans storordiga hängifvenhet för kvinnosaken ej varit annat än munväder. Nu, när det gäller hans eget skinn, är han ingalunda beredd att taga konsekvenserna af kvinnoemancipationen.

Det lika muntra som elaka stycket lefver högt på detta motiv — författaren lämnar ingenting outnyttjadt, utan går till grunden med sina figurer, som för öfrigt äro tecknade med en påfallande sakkunskap och frisk fantasi. I sin skaparifver har han också hunnit med att snärta till "maalet", alkoholförbudet och åtskilligt annat, som gör det norska samhällslifvet groteskt. Komedien verkar med sina frejdiga anlopp mot olika befästningar som en uppgörelse med en hel tidsperiod. Öfversättningen, af hr August Brunius, utmärker sig genom språklig must och smidighet, och beträffande de många svidande anspelningarna kännas replikernas hugg otvifvelaktigt lika hvasst på svenska som på norska.

Spelet går med fart, men har sina svagheter till följd af att ej alla rollinnehafvarne passa för sina uppgifter. Så hr Klintberg, hvars nog så intelligent genomförda stortingsman saknar den komiska accenten, så ock fru Fahlman, hustrun och stortingskvinnan, som trots det angenäma i apparitionen, ej får fram omedelbarheten och den käcka verklighetssans, hvarmed fru Lavania rör sig i denna atmosfär af humbug och blå dunster och som markerar hennes öfverlägsenhet bredvid hennes rö till man. Däremot kunde emancipationskvinnan, fröken Sperling, ej fått någon bättre representant än fru Brunius, likaså är herr Barcklind en mycket karaktäristisk doktor Onsö — ett gammalt läkarorginal, som genomskådar det politiska hyckleriet — och åt den skenhelige skomakare Fingalsen förlänar hr Hammarén en obehaglig realitet. Hr John Brunius' kujonerade adjunkt Paalsbo är en god studie, och af den ypperligt skildrade kaféägaren Sommerblom gör hr Olsson åtskilligt som är bra, men träffar inte figurens kärnpunkt: den skamfilade poetnaturen, som revolterar mot hyckleriet så godt han förmår och som till sist finner, att människorna äro ännu skröpligare än han från början tänkt sig.

Intima teatern bjuder på en mycket blid och oskadlig dramatik i lustspelet "En butikfröken" af två belgare, herrar Fonson och Wicheler, hvilka påstås representera en ny genre af borgerlig lustspelsdiktning i sitt gemytliga hemland. Därmed må nu vara hur som helst, men denna butikfrökens rätt naiva lifshistoria verkar betänkligt gammalmodig, och vore inte fru Molander så rörande ljuf och änglalikt vacker, som hon verkligen är i titelrollen, blefve hela pjäsen söfvande som en sömndryck. De öfriga uppträdande, herrar Cederborg, Lavén, Taube och Westin samt fröken Dörum, göra hvad de kunna för att beveka den komiska musan, medan däremot den unga dam, som spelar dottern i familjen, öfver hufvud taget synes sakna alla förbindelser med konstens gudinna.

*

Fröken Rosa Grünberg har för alltid lämnat operettscenen vid Kungsbron och beträdt de förnämare operatiljorna vid Gustaf Adolfs torg. Det är ingen lätt sak att hufvudstupa stiga från operettgycklet till den seriösa operan, men fröken Grünberg tycktes vara säker om att metamorfosen skulle lyckas, ty hennes debutroll, Puccinis Tosca, blef i hennes framställning öfverraskande liffull och vokalt förträfflig.

Tosca är ju ett af den moderna operalitteraturens mest högdramatiska partier, utrustadt med allsköns känsloeruptioner, från den högsta glädje till den djupaste förtviflan, en profkarta på allt hvad ett kvinnohjärta kan rymma af kärlek, svartsjuka, fasa, vrede och förtviflan. Det var angenämt att erfara, att fröken Grünbergs temperament, som under de många tjänsteåren vid Oscarsteatern utan undantag fått tränga tillbaka de stora känsloyttringarna för operettgestalternas kraf på muntert fjärilslynne och lätt öfvervunnen smärta, ägde nog djup och kraft att konstnärligt gestalta en Toscas mörka lifsöde. Särskildt i andra aktens högdramatiska scen med Scarpia växte hon till tragedienne af respektingifvande storhet. Och rösten fogade sig också, som sagdt, efter spelets djärfva och kraftiga linjer; man förvånade sig till och med öfver att den ägde så stor volym som den verkligen gjorde. Därtill besatt den en afsevärdt skön och fast klang, och endast vid ett och annat forteställe sprang den öfver skönhetslinjen och blef hvass.

Sångerskan understöddes förträffligt af hr Schweback, hvars ypperliga tenor klang som en fanfar bredvid sångerskans skimrande sopran. Fröken G. hyllades med en hel blomsterskörd af den förtjusta publiken och af forna kamrater vid Oscarsteatern. Men hyllningen var också fullt berättigad.

ARIEL.

NERVINUM
Närande.
lättsmältl stärkande
Pris 5 kr pr¼ kilogr.
Tillverkas endast af
APOTEKET I ENKÖPING
Innehåller lättlöslig
mjölkägghvita ô Natri·
umglycerofosfat.
ORDMÄRKET REGI-
STRERADT.
WESTERLUND

I **Iduns Hjälpreda för Hemmet** läses under rubrik "Om hudens vård":

"— — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — — — Mot finnig och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —".

Gahns
Borax Benzoë tvål
har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 17—23 MAJ 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg i smördegssnäckor; mjölk; kaffe eller te med hvetekringlor. Middag: Färserad sjötunga i rulader; lammkotletter à la Nelson med dvärgpotatis; kall aprikospudding med enkel vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord: stekt färsk strömming med tomatsås och potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Marinerade oxrulader med pressad potatis; soppa på torra plommon.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; jägarbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Spenatsoppa; ugnstekt sik med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; sillgratin; kaffe eller te. Middag: Hönskroketter; kokt fruktpudding.

TORSDAG. (Kristi Himmelsfärdsdag.) Frukost: Smörgåsbord; stekta ägg med skysås; mjölk; kaffe eller te med gräddvåfflor. Middag: Julienne-soppa med klimp; färserad gädda med champinjonsås; stekt, färsk oxtunga med brynt potatis och ärter; citronsufflé.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt sill med grädde och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Falsk hare med stufvad blomkål; rabarberkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med stekta ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med smält smör och lingon; saftsoppa med skorpor.

RECEPT:

Ägg i smördegssnäckor (f. 6 pers.).

Smördeg: 1 hg. mjöl, ¾ dcl. vatten, 150 gr. smör.

Stufning: Rester af kokt ell. stekt höns (omkr. 3 kkp. finskuret kött), ½ hg. tunga i tärningar, 8 champinjoner, (2 fårtickor), 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 4 dcl. hönsbuljong, 1 dcl. grädde, 1 msk. hvitt vin, salt, socker, hvitpeppar.

6 helförlorade ägg, persilja.

Beredning: Till smördegen siktas mjölet och utröres med så mycket vatten, att det blir en lagom hård deg, hvilken arbetas hastigt, väges och får hvila 20 min. Smöret tvättas och vattnet klämmes ur väl. Hvarefter det klappas ut till en rund kaka. Degen kaflas ut till en rund kaka, något tjockare på midten. Smöret lägges midt på degen och kanterna af degen vikas öfver smöret, så att detta fullkomligt täckes, hvarefter degen får hvila 10 min. — Nu klappas degen lätt ut med kafvel till en fyrkant af omkring ½ cm. tjocklek. Denna fyrkant vikes därefter ihop, så att kanterna af degen mötas midt på fyrkanten. Därefter vikes den ena halfvan af degen öfver den andra, degen ligger då i fyra lag på hvarandra. Degen utklappas åter till en aflång fyrkant. Detta upprepas 4 ggr efter hvarandra, hvarefter degen ställes ut att hvila 15 min. Den kaflas åter 4 ggr och får hvila 1 tim., hvarefter den kaflas ut till omkr. 3 mm:s tjocklek. Vanliga små snäckor vändas upp och ned. Degen lägges öfver snäckorna, skäres af rundt om med sporre, tryckes till mot snäckan och kanten putsas af. Snäckorna ställas på en plåt och gräddas vackert gula i varm ugn. Smördegssnäckorna lyftas af snäckskalen och hållas varma.

Svampen skäres i fina tärningar och fräses i smöret, tills det blir klart. Den uppklämmes då ur smöret med en sked. Mjölet fräses därefter med smöret 2 min., buljongen samt grädden tillsättas och såsen får koka 5 min. En tredjedel af såsen hälles i en annan kastrull och afsmakas med litet curry och kryddor samt spädes med litet mera grädde, om så önskas. I resten af såsen nedröras det skurna köttet, tungan och svampen, stufningen får ett uppkok samt afsmakas med vinet och kryddorna. Snäckorna fyllas med stufningen, ofvanpå lägges ett förloradt ägg med currysåsen i en krans omkr. Serveras som frukosträtt.

Lammkotletter à la Nelson (f. 6 pers.). 12 lammkotletter, 2 tsk. salt (10 gr.), ½ tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.).

Rismassa: 1 hg. risgryn, 2 tsk. finhackad chalottenlök, 50 gr. smör, ½ lit. buljong, 1—2 äggulor, 1—2 dcl. tjock grädde, salt, hvitpeppar, 3 msk. rifven ost, 50 gr. smält smör.

Beredning: Kotletterna behandlas och kryddas på vanligt sätt, stekas lätt i smöret och läggas på ett fat.

Risgrynen sköljas och få rinna af väl. De fräsas därefter tillsammans med löken i smöret, tills det är klart, då buljongen spädes på och grynen få koka under rörning — spädas med mera buljong, om så fordras. Grynen passeras genom hårsikt, blandas med äggulorna och litet tjock grädde samt afsmakas med salt och peppar.

Rismassan spritsas vackert genom garneringstratt på kotletternas öfversida, beströs med den rifna osten och öfvergjutes med det smälta smöret. Kotletterna läggas därefter i långpanna och gratineras i varm ugn 8—10 min., läggas upp på varmt fat med tårtpapper, garneras med persilja och serveras med brun sås och dvärgpotatis. Kotletterna blifva saftigare, om de halstras öfver koleld.

Dvärgpotatis (f. 6 pers.). 1½ lit. potatis, vatten, 1 tsk. salt (5 gr.), 2 hg. buljongsflott, 2 tsk. finhackad persilja.

Beredning: Potatisen sköljes, borstas väl ren och råskalas. Den formas därefter med slätt legymjärn till små runda kulor, hvilka kokas i vatten med salt, tills de äro till hälften mjuka, då de upphällas i durkslag och få afrinna. Flottet upphettas i en stekpanna, potatisen ilägges och får steka i ugnen, under det pannan skakas då och då, tills potatisen är mjuk och vackert gulbrun. Flottyren afhälles, potatisen lägges upp som garnityr omkr. kött och beströs med persilja.

Enkel vaniljsås (f. 12 pers.). 4 äggulor, 75 gr. strösocker, 2 tsk. potatismjöl (10 gr.), ½ lit. mjölk, 3—4 tsk. vaniljsocker.

Beredning: Äggulorna och sockret vispas, tills massan blir hvit och skummig. Potatismjölet utröres med 2 msk. af den kalla mjölken och iblandas. Resten af mjölken kokas upp och hälles på äggulorna under stark vispning. Såsen får därefter sjuda öfver elden under fortsatt vispning, tills den är tjock; hälles upp och vispas tills den är kall. Såsen tillsättes därefter med vaniljsocker eller ock med rom, arrak, fruktsaft, citron, apelsin, karamell, kaffe eller kakao efter smak.

Soppa på torra plommon (f. 6 pers.). 250 gr. katrinplommon eller sviskon, 1 kkp krossocker, skalet af ½ citron, 2 lit. vatten, 25 gr. potatismjöl.

Beredning: Plommonen sköljas mycket väl i ljumt vatten och få rinna af. Hälften af dem stötes i stenmortel, så att kärnorna krossas. De stötta och de hela plommonen sättas på i kallt vatten och få koka, tills de äro fullkomligt mjuka, då de passeras. Citronen tvättas väl, torkas och skalet afrifves mot sockret. Den passerade soppan kokas upp tillsammans med sockret och afredes med potatismjölet, utrördt i ½ kkp kallt vatten. Den får därefter koka 2 min., afsmakas och serveras helst kall med vispad grädde och små skorpor eller biskvier.

Sillgratin (f. 6 pers.). 2 stora, salta fetsillar, ¾ lit. rå potatis, 2 rödlökar, ¼ tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Sillen får ligga i vatten 24 tim., hvarunder vattnet bytes 3 gånger. Den flås, urtages, fläkes midt itu, hvarefter ryggbenet och alla småben borttagas. Filéerna sköljas väl, inklappas i en fiskhandduk och hvarje sillhalfva skäres i sex bitar. Potatisen sköljes, skalas och skäres i tunna skifvor. Löken skalas och hackas fint.

En eldfast omelettform smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor. På bottnen af formen lägges ett hvarf potatis, så ett hvarf sill, därpå lök och litet peppar. Så fortsättes, tills det blir 3 hvarf potatis och 2 hvarf sill. Öfverst lägges smöret i flockar och där ofvanpå strös skorporna. Anrättningen stekes i god ugnsvärme omkr. 45 min. och serveras som frukosträtt.

Färserad gädda (f. 6 pers.). 1 gädda på 1½ kg., 2 tsk. salt (10 gr.).

Till färsen: 150 gr. skrapadt

För landsflyttningen
rekommenderas
SÄNGAR och **SÄNGKLÄDER**
af alla slag.
Endast arsenikfritt material användes.

SÄNGKLÄDER
emottagas till
omstoppning och **ångrening.**
Beställningar torde snarast insändas
för att i tid kunna blifva färdiga.

A.-B. Nordiska Kompaniets Sängafdelning,
Birger Jarlsgatan 18.

EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM·TEKN·FABRIK·

HULTMANS RENA CACAO
pr hg 45 öre

D. B. C.
Flytande Putskräm
för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.
GÖTEBORG.

ENGELSKA MAGASINETS

OTTOMANER. Största specialtillverkning.
Högsta kvalite! Låga, bestämda priser.
Illustrerad katalog franko.
Drottninggatan 31, Stockholm.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

Btabl. 1866.
Äkta Göteborgs Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
D:r G. Hjort
af Ornäs.
Tel.: 11 & 929

Lugna dej, pojke!
Det går på ett par minuter

när man har en
HUSQVARNA SYMASKIN.
Förmånliga afbetalningsvillkor

Köp *Schweizer's* Siden
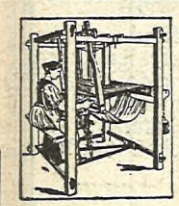
Begär profver med parisermodeplanscher på våra vår- och sommarnyheter i svart, hvitt och kulört för rober och blusar: **Crépon, Imprimes, Duchesse, Chinés, Crêpe de Chine, Schweizer Mousseline** från 95 öre metern.
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.**
Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz)
Kungl. Hoflev.

Ni kan spara
vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämras, om Ni använder färre ägg och i stället
"MAIZENA"
Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock lika närande med samma utsökta välsmak.
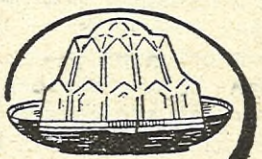
Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknadt namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Vantar & Strumpor
MED Lejon MÄRKET!
FÖRSÄLJAS
I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-
& KORTVARUAFFÄRER

fiskkött, 70 gr. smör, 1 ägg, 1 msk. mjöl (10 gr.), 1½ dcl. grädde, 1 tsk. salt (5 gr.), ½ tsk. socker, litet hvitpeppar.

Till panering och stekning: ½ ägg, 2 msk. stötta skorpor, 3 msk. smör (60 gr.), 3 dcl. fiskbuljong.

Beredning: Gäddan rensas helst dagen innan den skall användas. Den fjällas, urtages, sköljes mycket väl, torkas med en fiskhandduk, gnides in- och utvändigt med saltet och får hänga på svalt ställe till följande dag. Då utskäres ryggbenet med en hvass knif, men hufvud och stjärt få sitta kvar. (På benet kokas buljong att späda fisken med.) Af fiskköttet skrapas 150 gr., hvarvid alla småben noga borttagas. Det blandas därefter med det kalla smöret och drifves 4—5 ggr. genom köttkvarn. Massan stötes därefter i stenmortel med trästöt, tills den är fin och sammanhängande. I ett fat vispas ägget, mjölet, grädden och kryddorna; denna blandning inarbetas teskedsvis i färsen, som bör röras omkr. ¾ tim., hvarefter den passeras. — Gäddan fylles med färsen till ¾, hvarefter buken hopsys med blessyrsöm. Fisken penslas med det uppvispade ägget, beströs med stötta skorpor, lägges i en långpanna, smord med hälften af smöret, och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå gäddan. Den stekes i god ugnsvärme omkr. ½ tim., spädes med fiskbuljongen och öfveröses ofta; lägges upp på varmt fat, tråden borttages och fisken garneras med persilja och frästa champinjoner samt serveras med champinjonsås.

Apelsinsufflé (f. 6 pers.). 20 gr. kallt smör, 50 gr. socker, 3 dcl. grädde, 50 gr. smält smör, skal och saft af ½ apelsin, 5 äggulor, 3 äggvitor.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.).

Beredning: Smöret smältes i en kastrull och röres med sockret och grädden öfver elden, tills blandningen blir simmig, då den upphälles i en spillkum. Det kalla smöret ilägges, och massan röres, tills den blir kall, då det finrifna apelsinskalet och apelsinsaften tillsättas. Äggulorna iröras därefter, en i sänder, under det massan arbetas ½ tim. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna och massan hälles i smord pajform, öfversockras och gräddas omkr. ½ tim. i ordinär ugnsvärme. Serveras genast ur sin form.

AMOR I HATTASKEN.

En historia från 80-talets Stockholm.

För Idun af Gunnar Malmberg.

Anders Hagthorn var säkerligen den mest bemärkte och omtyckte bland stamkunderna på den gamla källaren »Drufklasen». Han var en genomgemytlig själ, som gärna ville se glada ansikten omkring sig, och detta lyckades honom också genom att själf föregå med godt exempel. Hagthorn tillhörde dessa afvundsvärda människor, som utstråla endast lifsglädje, när de äro bland medmänniskor och som behålla sina intryck af lifvets vedervärdigheter för sig själfva. Vare därmed icke sagdt, att han aldrig yttrade ett allvarsord; det kom nog ibland det också, men det hvilade alltid på den välgörande äkta humorns grund, som gjorde att det också trängde till hjärtat. Men många och långa voro allvarsstunderna ej. Nej, om någon hyllade sentensen: »Glad och god skall människan vara», så var det Anders Hagthorn. Ljödo om kvällarna från Gula rummet på »Drufklasen» rungande skrattsalfvor, som kommo rutorna att skallra och de trumpna gästerna i den yttre källarsalen att skina upp, då kunde man vara säker på att »revisorn» — såsom Hagthorn vanligen helt kort kallades — var där. Och de gånger han inte var där voro lätt räknade.

Hagthorn, en 45 års man, var sedan många år privatrevisor och utöfvade detta ansvarsfulla kall med allmänt erkänd skicklighet och ackuratess. Det förskaffade honom en rätt god inkomst, men dessutom hade den blida ödesgudinnan i en beundrande mosters skepnad begåfvat honom med ett litet nätt stenhus på Söders höjder. Revisorn ansåg sig därför ha både rätt och skyldighet att om kvällarna njuta sitt dolce och emellanåt draga på sig spenderbyxorna, till förmån för dem af gillesbröderna som inte voro lika lyckligt lottade som han. Då stod glädjen högt i tak på »Drufklasen» till långt fram på småtimmarna. Och siste man var revisorn.

Bland de saker, som revisorn uttalade sig föraktfullt om, voro socialismen och äktenskapet, enär bägge enligt hans skarpt förfäktade mening alltid måste medföra en inskränkning i den personliga friheten. Själf var han hvarken socialist eller familjeförsörjare. Och skulle aldrig bli det heller, försäkrade han.

Äktenskapsfrågan kom gifvet på tapeten, så snart någon af de gifta kumpanerna gjorde min af att vilja bryta laget. Då fick Hagthorn vatten på sin kvarn och då haglade sarkasmerna ned på de stackars syndarnes ryggbast. Och för att riktigt markera huru oberoende han själf var, afslutade han alltid harangen med sitt favorituttryck: »Här hoppar inga halta löss!» De afbasade kunde då inte gärna underlåta att tömma en bägare till — för att riktigt visa revisorn, att de visst inte afstått något af sin personliga frihet. Men när de strax därefter måste knalla sig hem — för husfridens skull — gåfvo de honom i sitt innersta i viss mån rätt.

»Nå, din tur kommer nog också en gång,» sade pianofabrikör Söderberg och svepte i sig de sista dropparna af mahognytoddyn. »Inte för att jag önskar det, bror Hagthorn... men ingen undgår sitt öde.»

»Nänä,» ifyllde kakelugnsmakare Berndt. »Bäst man går där så kavat, så ligger man i spa't!»

Hagthorn bedyrade i sin tur, att han då inte skulle falla i snaran. Inte vore han den som undvek de rara, men falska små sötungarna i kvinnohamn och nog hade han som ung, riktigt ung vill säga, också haft svärmerier, men se giftas, nej så långt skulle det då aldrig få gå med honom.

Emellertid inträffade det märkliga, att revisorn, som annars alltid, punktligt som själfva tidkulan på Navigationsskolan, infann sig klockan åtta på »Drufklasen», en afton inte uppenbarade sig där förrän vid niotiden. Man trodde då redan, att han blifvit sjuk eller att någon olycka händt honom, men vid sitt inträde sken han som en sol och nästan öfverträffade sig själf som rumormästare den kvällen. Tydligen hade något inträffat, med hvad? Man gissade hit och dit, men revisorn slog med skämt bort alla spörsmål om orsaken till såväl förseningen som den forcerade uppsluppenheten, hvilken senare ingalunda kunde bero på den inmundigade drufsaften, ty den kvällen var han ovanligt måttlig. Gillesbrödernas undran och förvåning nådde dock sin höjdpunkt, när nattfågeln Anders Hagthorn var den förste, som bröt laget och stöflade hem strax före elfva, dock under upprepad försäkran: »Här hoppar inga halta löss!» De närmast följande kvällarna kom han litet sent och gick litet tidigt. Det kunde aldrig stå rätt till.

Förklaringen kom efter någon tid och ur revisorns egen mun. Han kunde slutligen inte längre vara ensam om sin lycka utan måste en afton låta den nyfiket lyssnande brödrakretsen också få del däraf.

Revisorn hade en dag — för resten själfva skottdagen, i skymningen — pallrat gatan fram i det halkiga väglaget och skulle just vika om ett hörn, då pang!.. törnade han ihop med ett yngre kvinnligt väsen, som bar på en stor pappkartong. Det hände sig därvid ej bättre, än att den unga damen planterade en ordentlig rofva på trottoaren, medan revisorn dök på alla fyra bredvid henne och borrade hufvudet in i kartonglocket. Sedan damen i mindre cirkumlade ordalag uttryckt sitt bestämda ogillande af revisorns sätt att gå på gatan och denne i desto mer valda ordalag beklagat det skedda, som dock mindre berodde på hans påstådda drumlighet än på halkan och den bristfälliga gatubelysningen, skred man till en okulär undersökning af kartongen och dess ömtåliga innehåll. Den unga damen, som revisorn

Mödrar! Skydden Edra barn mot framtida sjukdomar! Huru då? Jo, Nobelpristagaren Prof. Metchnikoff vid pasteurinstitutet i Paris m. fl. förklara, att barnen redan vid några mån. ålder böra börja förtära yoghurt med dadelsocker för att säkert ernå en sund och lifskraftig fysik. Gif dem därför *Äkta Bulgarisk Dadelmarmelad* från
Bulgariska Marmeladfabriken, Sthlm.
Pr burk 1: 10, kart. 1: 50, 0: 60, 0: 10.
Kontr. Doc. Med. D:r E. Levin.

Mellin's Food
är bästa kraftnäring för svaga, klena barn i alla åldrar.
Förordas af läkare.
Köpes i apotek, speceri- & drogaffärer.

Réglisse Florent
är erkändt **världens** bästa och mest välsmakande lösande medel vid hosta, heshet och katarr. Säljes öfverallt, profaskar à 40, 35 och 30 öre exped. af
A.-B. S. J. Norman, Stockholm.

De bästa skottkärrorna för trädgårdar, villor m. m. bära märket Stockamöllan och lämnas *fraktfritt* à 15 kr. öfver hela landet. Beställes från Stockamöllans A.-B., adr. Stockamöllan. Tel. 9.

50-öres tvålar för 20 öre. Finaste, öfverfettade 50-öres tvålar 1 krona pr originalkartong om 5 tvålar vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm. Prospekt gratis och franko.

Husmoderskurs vid Bohuskust.
På bohuslänsk herrgård vid skog, insjöar och saltsjö, 1 mil från Lysekil, mottagas under tiden 15 juni—15 sept. några unga flickor att under skicklig fackskolebildad lärarinna undervisas i hemmets alla sysslor: matlagning, enklare och finare, bakning och konservering samt sömnad och väfning. Med det praktiska arbetet förenas ett friskt västkustlif: härliga strandbad, skogs- och sjöluft. Svar till Torebo Sommarhem, Kårehogen.

Bättre Siden
än de välkända kvaliteter vi föra i marknaden finnes icke.
Profver på begäran gratis!
Brunkebergs Manufaktur Magasin,
Stockholm.
Kungl. Hofleverantör.

Är magen i oordning använd då Apoteket Vasens Laxérmarmelad. Är ett behagligt och effektivt afföringsmedel. Pris 1 kr. per ask. Finnes på alla apotek.

GAS-SPIS

I HVARJE KÖK

Broderier Lucerna

direkt från Schweiz, porto- och tullfritt till bostaden.
Klädningar från Kr. 8.65
Blusar från Kr. 2.95
Barnklädningar från Kr. 4.35
Bästa Schweizer-Broderier på **Batist, Voal, Crêpon, Linne och de modernaste sidentyger.**
Begär vår nya katalog 10 med broderade profver.
Våra broderiartiklar äro endast afpassade, men leverera vi tillskärningsmönster i alla storlekar efter beställning.
Schweizer & Co. Luzern, Schweiz

Axa kvinnliga yrkesserie. N:o 12.

Telefonisten får nerverna satta
Kännbart på prof vid sin tjänst på station. —
Rätt skall hon höra, klart skall hon fatta,
Snabbt skall hon handla — det ges ej pardon.
Hur hålla ut? kunde blifva en fråga —
Å-jo, det går med att ta sig i akt:
Axa hafregrynsgröt *har förmåga*
Nerverna stärka och hålla vid makt.

Man känner lätt igen **Axa**-paketerna — när gröten är färdig kan man lika lätt smaka om det är **Axa.** Kokningstid: 3 minuter efter det gröten kommit i kok.
Endast cirka 2 öre kostar en portion Axa hafregröt om Ni köper **originalpaketer.**

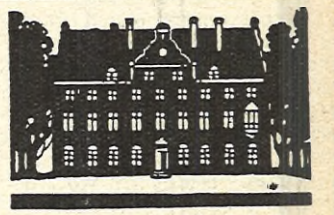
DJURSHOLM
Sveriges äldsta och bäst ordnade villasamhälle.
Samskola med dimmissionsrätt.
Kommunalskatt c:a hälften mot i Stockholm.
DJURSHOLMS AKTIEBOLAG, DJURSHOLM.

Den berömda "Huanaco"-Cacaon 2.90 kg.
är ovillkorl. största fördel att använda.
Percy F. Luck & C:o H. A.-B.

Bästa 25-öres Tvål.

M. Zadig's Grädd-Lanolin-Tvål.
Säljes öfverallt.

Förstör ej Edra skor
med dålig skokräm! Använd **Norma-kräm,** den blir i längden billigast.
OBS.! **Normas** tomburkar återköpas, 3 öre st.

Specialaffär för SCHWEIZER BRODYR; SPETSAR, VÅFNADER m. m. Rikt profsortiment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommendörsgatan 9.

Stereoskop
och stereoskopbilder i största urval och till billigaste priser. Katalog A mot 20 öre porto. Svenska Stereoskopmagasinet, Box 356, Sthlm I.

Skönhet och fägring
har oftast en större makt än rikedom, säger Aristoteles.
Vid ständigt bruk gifver den väldoftande Yvytvålen en frisk och fraich anletshy, framkallar ett lätt rosenskimmer i den vita skära huden och gör densamma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.
Använd därför dagligen Yvy-tvål. Säljes för 50 öre pr st. i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.
Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik, Ystad.

Vackra friska tänder.
Erfarenheten har visat, att de, som dagligen använda F. Pauli's Azymol-munvatten och tandpasta, erhålla de friskaste och vackraste tänder, hvilket bestyrkes af följande läkareuttalande:
"Jag vill särskildt framhålla Azymolens utomordentligt **angenäma smak** samt dess förmåga att upplösa fett och andra **beläggningar å tänder,** och uppfyller F. Pauli's Azymol de fordringar man ställer på det **bästa munvatten.**"
Henrik Welin,
leg. tandläkare.
Lärare vid Karolinska Inst.
Tandläkareinst.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhalliga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mäslersamuelsg. 38
STOCKHOLM.

Vårvindar friska, leka och hviska,

men nypa också ofta till med så kalla svidande tag i skinnet att det är tydligt att gubben Bore ej ännu sagdt sitt sista ord. Emellanåt gassar solen så varmt och skönt att man redan drömmer om att sommaren snart är inne, och så kommer en iskall nordanpust, som strax tar bort illusionen och frotterar kinder och näsa röda. Ingenting kan vara mera påfrestande för en spröd hud än dylika hastiga ombyten och våren påkallar därför alldeles särskildt en stor omvårdnad i detta hänseende. Hufvudvillkoret, som ej kan frångås, är då att skaffa sig en verkligt god tvål, som härdar och stärker huden och gör den len och smidig, men samtidigt icke spröd. En ypperlig sådan tvål har framställts af den välkända firman F. Pauli och i marknaden också tillvunnit sig allmänt erkännande och stark efterfrågan. Det är Paulis Oviculatvål. Den har erhållit detta namn, emedan den är beredd af det redan i antiken som ett förträffligt hudförsköningsmedel högt skattade äggämnet. Detta har vid tvålens beredning inblandats i den finaste öfverhettade massa, och verkan är också storartad. Huden får genom detta preparat en värdefull hjälp mot det ombytliga och därför påfrestande vårvädrets inflytande och F. Paulis Ovicula-tvål kan därför ej nog rekommenderas, då

vårvindar friska, leka och hviska.

Konsten att se ungdomlig ut.

Det är inte bara åren, som göra oss gamla. Bekymmer och umbäranden kunna göra sitt till och vanvård ännu mera.

Har Ni sett unga människor, som knappast ännu nått trettio år, förefalla gamla, så fort de öppnat munnen för att tala? Deras förstörda tänder ha vittnat om tidens härjande framfart.

Det finns ingenting, som gör oss så gamla som förstörda tänder.

Men det är heller ingenting, som så föryngrar, som en frisk, bländande hvit tandrad. Den ger intryck af ungdom, friskhet och styrka.

Hur kan ej en femtioårings, ja, äfven sextioårings leende bli ungdomligt, när leendet visar ungdomligt friska tänder!

Att behålla tänderna ständigt friska är att bevara sig evigt ung.

Men man uppnår det inte, utan att man gör något för det. Och man måste veta, hvar gudinnan Iduns äpplen äro att söka.

I våra dagar heter gudinnan Iduns äpplen Lazarol Tand-Crême, som säljes öfverallt i stora tuber à 60 öre.

Till alla tidningens läsare.

Fullt reelt premieanbud. Komplett ny cykel fritt.

Utan motstycke — Ingen humbug. — Fuldstændigt fritt.

H	O	T
L	C	K
O	M	S

Dessa tre rader äro namnet på en känd stad, gissa hvilken, och vi garantera att sända Er en **alldeles ny prima cykeln.** När Ni mottager cykeln, måste Ni visa den för Edra vänner och bekanta som reklam för oss. Vinnarne komma att uppmanas att köpa et ganityr gummi till cykeln till vårt vanliga katalogpris. Någen utgift härutöfver fodras icke. **Det kostar Er intet att försöka.** Sänd oss derför Ert svar strax, märk! »Premie«, med 30 öre i frimärken till annons och försändelse af specifikationssedel angående höjd, gear etc. — De forenede Cyklefabriker, Köpenhamn F **22.**

vid närmare skärskådande fann vara en riktig skönhet, var nämligen biträde hos en modist i Staden och just på väg bort med en ny elegant hatt, som det brådskade mycket med. Protokollsskreterarens fru väntade på den och därför hade hon måst gå med hatten i stället för springflickan, som var ute i andra ärenden. Kartongen var ansenligt tillbucklad och nerslaskad och hatten hade fått en något förändrad fason. Nu voro goda råd dyra! Huru klara situationen utan snubbor från principal och kund? Den stackars modisten började snyfta och det rörde den godhjärtade revisorn ännu mera. Han intalade henne mod och föreslog, att hon skulle försöka reparera skadan — hon kunde ju följa med till hans närbelägna bostad, så skulle han hjälpa henne på allt sätt. Och så såg han så tjufpojksaktigt rar ut. Hennes missmod skingrades hastigt och snart satt hon i hans trefliga ungkarlshem, i färd med att justera den förolyckade hatten, hvilket gick lätt under hennes skickliga händer. Värre var det med hattasken, som såg så bedröflig ut trots revisorns ansträngningar att restaurera den. Han fann dock snart på råd; med en ynglings raskhet skyndade han till en närbelägen modeaffär, köpte där en kartong och var inom få minuter åter hemma och sysselsatt med att öfverflytta firmalappen från den ramponerade hattasken till den nya. På mindre än en halftimme var hela historien klarerad och hatten på väg till sin bestämmelseort.

Den under så egendomliga omständigheter stiftade bekantskapen fick andra följder än man kunnat ana. De närmast följande dagarna öfverraskade nämligen revisorn sig själf flera gånger med att tänka på den lilla söta modisten, hvars lefnadshistorias konturer han hunnit få del af vid den kortvariga samvaron. Hon hette Amanda Nilsson och var från Blekinge, hennes föräldrar voro döda och hon bodde här hos en gammal faster i Klaratrakten, den enda släkting hon hade för resten. Fast lifvet hittills inte just låtit henne smaka dess sötma, hade hon tack vare sitt pigga humör och sin arbetslust dock dragit sig ganska bra fram.

Revisorn försökte först slå bort de efterhängsna och besvärande tankarna, hvilka han till sin egen förvåning fann vara af helt annat slag än ungkarlens vanliga, men när de inte ville lämna honom i fred, beslöt han att söka upp föremålet. Han inväntade för den skull den lilla modisten en kväll, när hon gick ifrån sitt arbete, men låtsades som om det vore ett opåräknadt sammanträffande. Amanda syntes trakterad af mötet och hade alls intet emot, att revisorn gjorde henne sällskap ett stycke på hemvägen. Samma historia upprepades äfven de följande kvällarna, och efter en vecka fann revisorn det lämpligt att föreslå henne en liten enkel supé, ett anbud som hon emellertid till hans öfverraskning bums afslog, på samma gång undanbedjande sig vidare uppvaktning från hans sida, till hans ännu större öfverraskning. Detta sårade och sporrade honom.

Så gingo några veckor, hvarunder revisorns besök på »Drufklasen» återtogo sin regelbundenhet och längd, hvaremot humöret inte just stod på den vanliga nivån. De där löjliga tankarna återkommo ideligen med förnyad kraft och till sin egen skam måste revisorn bekänna för sig själf, att han var allvarligt kär i flickan.

Detta försatte honom, den svurne äktenskapsfienden, i ett fasligt bryderi. Efter mycket funderande fann han enda utvägen dock vara att »tala förstånd» med den förföriska modisten. Och när han samma kväll verkligen af en tillfällighet mötte Amanda och hon ej blott tycktes ha glömt sitt förbud utan dessutom visade riktig glädje öfver sammanträffandet, tog revisorn detta som ett godt omen.

Nu följde upprepade möten, och vägen till Amandas hem blef allt längre och krokigare genom alla afstickare som paret gjorde. Och så en afton, när revisorn för första gången följt Amanda ända till porten, sjöng han ut med hvad han hade på hjärtat. Och se, det fann resonans hos den vackra och hurtiga modisten, och under det gamla porthvalfvet växlades den första kyssen, men inte den enda. Dagen därpå, en söndag, presenterades revisorn för fastern, och sedan stod det inte länge på, förrän revisorn och modisten voro hopsurrade med Hymens band.

»Var det inte det jag sa'!» utropade kakelugnsmakaren, när revisorn på sitt drastiska sätt berättat den stora händelsen, då och då afbruten af skrattsalfvor från de förvånade supbröderna. »Nu ligger du också i spa't, kära bror!»

»Ja, men hvilket, mina vänner!» skrek revisorn upprymd. »Och se det gjorde jag genast från början upp med fästmö min, att hit på »Drufklasen» går jag, när jag behagar, och häräfrån också — utan kommentarier. Här hoppar inga halta löss, ser ni!» I den natten pokuleades det grundligt på den nyförlofvades bekostnad.

Trots revisorns försäkran inträdde dock en tid efter bröllopet, som ägde rum på sensommaren, allt större rubbningar i hans besök på »Drufklasen». Det kunde gå en hel vecka, utan att revisorn uppenbarade sig i laget, inom hvilket den glada stämningen också blef allt mera sordinerad. Och när han så ändtligen kom någon afton, så var det ofta blott på en fransysk visit.

Till slut upphörde besöken alldeles, inte minst till källarvärdens stora sorg. Revisorn var »förlorad för världen», brukade pianofabrikören vitsa, sorgmodigt bryggande sin mahognytoddy.

»Stackars olycksbroder», tillade bleckslagare Öhrwall, hvars äktenskap enligt initierades utsago inte kunde kallas harmoniskt.

Anders Hagthorn var emellertid enligt sin egen mening den lyckligaste människa under solen, tack vare sin duktiga och »lagom förståndiga» hustru, som visste att på allt sätt göra det trefligt i hemmet, så att revisorn allt mindre och mindre anfäktades af den gamla kroglängtan. Dock blef han inte någon stugsittare för det, utan var emellanåt ute och vädrade byxorna, som han sade, men merendels i fru Amandas sällskap, och då besöktes vanligen någon teater eller varieté. Eller också hade han ibland några utvalda kurrar bland de forna umgängesvännerna, sådana man kunde ha i rum, hemma på speljunta. Det var då vanligt, att revisorn före uppbrottet i dagbräckningen utbringade en skål för Amor, den lilla skalken i hattasken, hvilken alltjämt pietetsfullt förvarades under glas ofvanpå bokskåpet i revisorns skrifrum.

Har Ni försökt Normatol?

Bästa antiseptiska medel. Effektivt mot snufva, hufvudvärk m. m. Enligt intyg af framstående bakteriolog verkar Normatol på den svårdödade varbakterien ända till 6 ggr så kraftigt som en del andra i handeln förekommande preparat.

CHESEBROUGHS Vaseline

Inregistr. Varumärke.

"Den bästa vän, du någonsin kan få".

Med detta underbara preparat kan du lindra och bota många krämpor. En liten burk ***Chesebroughs Vaseline*** kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och, om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen.

Det är fullkomligt utan smak.

Hvarje apotekare såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikantens namn ***Chesebrough Mfg. Consd. New York. U. S. A.*** återfinnes på hvarje förpackning.

Filial i ***London,***
42 Holborn Viaduct.
Var försiktig med efterapningar. De skada i stället för att hjälpa dig.

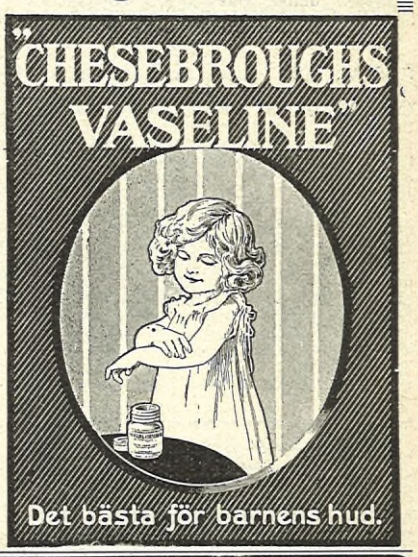

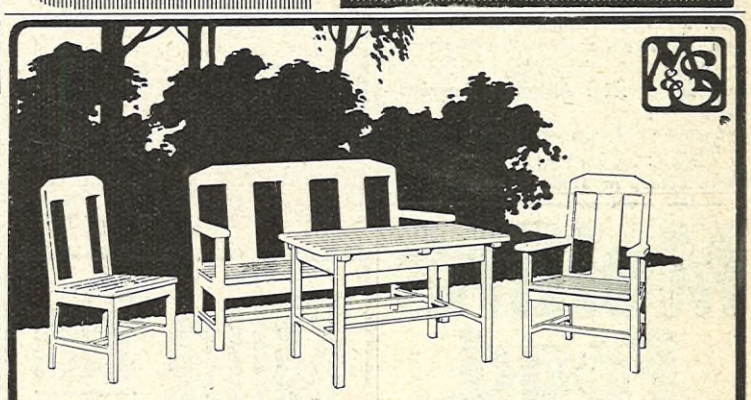

TRÄDGÅRDSMÖBEL
Modell "IDEAL".
MYRSTEDT & STERNS A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
STOCKHOLM.
Katalog på begäran.

IDUNS KOKBOK

af
Elisabeth Östman
är de svenska hemmens kokbok.
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex.
Pris Kr. 5.50 inb.

Näring och växtkraft åt

håret ger se'n 40 år tillbaka
Ortims huskur.

Den är ej något s. k. hårvatten, utan ett verkligt hårväxtmedel, som nu tillredes under medicinsk kontroll och efter en tids användning alltid
gifvit utmärkt hårhälsa.

Från Bergshammars gård erhållas stimulus och hårnäring å kr. 3: —, koncentreradt hårtvättextrakt å kr. 2: —. Postadress Skärsätra.

Försäljning för Stockholm: ELLEN AHLBERG, Sturegatan 6.

Prenumerera på Idun!

Genom öfverenskommelse med en elektrisk firma utlånas

Elektriska Strykjärn gratis

på prof under en månad.

Anmälan å
Elektricitetsverkets Utställning,
Regeringsgatan 38.
Riks 66 27. Sthlmstel. 10 02.

Etablerad 1752. **När ni tager ett piller, så tag ett**

Brandreth's Piller

Rent vegetabiliskt
Alltid verksamt.

Brandreth's Piller rensa blodet, magen och inälfvorna samt underlätta matsmältningen. De stimulera levern, aflägsna dålig galla och andra fördärfvade afsöndringar. De styrka, regulera och rensa hela systemet.

Vid förstoppning, svindel, sömnaktighet, belagd tunga, dålig andedräkt, hufvudvärk, magsmärtor, dålig, ofullständig matsmältning, lefversjuka, gulsot och hvilken annan opasslighet som helst komma af orent blod.

För bilden tätt upp till ögonen och passa på, att pillret kommer in i munnen.

Säljas på alla apotek.
Allcock Manufacturing Co., Birkenhead, England.
B. Brandreth

Etablerad 1847.

ALLCOCK'S PLÅSTER

B. Brandreth

Universalt botemedel mot Smärtor. Hvarsomhelst, där man har ondt bör et plåster läggas.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när ni svarar på annons om ledig plats.

EX. SJUKSKÖTERSKOR erhålla fasta platser och privatvård. Förenade Sjuksköterskehemmen, Malmskillnadsg. 44, Stockholm. Rt. Norr 671.

DUKTIG, frisk, förståndig och sparsam flicka erhåller plats att ensam med hjälp af ung dotter sköta litet hushåll på landet. Svar till »Sjuklig fru», Lästringe.

EN BILDAD, helst musikalisk flicka, van vid hushållsgöromål erhåller plats hos bättre familj i norrländsk köping för att under husmoderns sjukdom förestå huset. 2 jungfrur finnas. Svar med lönepret. samt foto sändes under sign. »Husmoderns hjälp», Iduns exp. f. v. b.

KYRKLIGT sinnad, gudfruktig, bildad flicka, helst från Småland, kunnig i sömnad och matlagning, äfven villig att hjälpa till med 2 gossar, 9 och 6 år gamla, får plats 1:sta juni i värmländsk prästgård. Lön 150 kr. pr. år. Svar till Fru Rudin, Finnmossen. Ref. önskas.

LÄRARINNOR som önska platser för kommande läsår, torde anmäla sig å Nya Inackorderingsbyrån, Jakobsbergsgat. 34, Sthlm. Etab. 1887.

I PRÄSTGÅRD i Västergötland, godt hem, får bättre hushållsvan, duglig flicka, kunnig i matlagning o. s. v. plats. Medlem af familjen. Tjänare finnes. Vid. Nya Inack:-byrån, Jakobsbergsgat. 34, Sthlm.

HURTIG och GLAD, bildad flicka, kan under sommaren få angenäm plats att sköta liten hushållsträdgård å herrgård hos medelåld. ungkarl. Sv. t. »Maj 1914», Karlskrona p. r.

ANSPRÅKSLÖS FLICKA, kunnig i matlagning samt öfriga i ett hem förekommande göromål och villig att tillsammans med husmodern, utan jungfru, sköta hemmet, får plats snarast i familj på landet, nära stad. Lön 15 kr. pr. m. Svar med foto o. rek. till »Familjemedlem», Falun p. r.

FLICKA mellan 20—30 år erhåller plats genast å herrgård i Halland hos tysk familj att uträtta inomhus förefallande lättare göromål. Svar med foto jämte rek. till Inspektor Skantze, Stora Ettarp pr Åled.

I GODT HEM erhåller bildad, musikalisk flicka, anspråkslös, frisk och barnkär plats att jämte husmoder vårda fyra stycken barn i åldern 4—13 år. Tvänne jungfrur finnas. Reflekterande torde snarast insända svar med foto, betygsafskrifter och ref. till »A. R.», Iduns exp.

BILDAD FLICKA af god familj, något kunnig i sömnad, erhåller för sommaren anställning att medfölja på landet för vård af en 3-års flicka. Anställningen kan sedermera ev. förlängas. Svar med uppgift å lönepretentioner till »Ung juristfamilj», Cigarraffären Östermalmsgat. 86, Sthlm.

Skolad dispensärsköterska
erhåller anställning vid dispensärbyrå i Halmstad. Lön 1,200 kr. jämte fri bostad, belysning, värme. Ansökning åtföljda af foto och betyg till D:r V. Berglund, Halmstad.

Åtvidabergs 4-klassiga högre folkskola
En e. o. lärare- eller lärarinnetjänst för läsåret 1914—1915 med undervisningsskyldighet i biologi, geografi, matematik och svenska sökes senast den 15 juni 1914. Helst mellanskolekompetens. Lön 1,500 kr.
Åtvidaberg den 7 maj 1914.
STYRELSEN.

Två elevplatser
finnes lediga vid Kronpr. Margarethas vårdanstalt för tuberkulösa barn Kullsveden. Ansökningar sändas Dir. C. Virgin, Sthlm.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola
för utbildande af lärarinnor, Rimforsa, är 2:dra lärarinneplatsen i huslig ekonomi till ansökan ledig. Begynnelselön 800 kr. och allting fritt. Tillträde den 1 okt. i år. Ansökningshandlingar ställda till styrelsen insändas före d. 15 juni under adr. Rimforsa. Närmare upplysningar lämnas af Föreståndarinnan.

Sjuksköterskebefattningen
i Ronneby stad är ledig. Sökande skall hafva genomgått ettåriga sköterskekursen och tjänstgjort tre månader å större epidemisjukhus. Skyldighet att vid behof tjänstgöra å epidemisjukhuset. Lön 600 kr., fri anvisad bostad samt kr. 1 à 1,50 pr dag à dygn för sjukvård åt bemedlade. Ansökan med betygsafskrifter insändes före 10 juni till Hälsovårdsnämnden, Ronneby.

Energisk dam

med håg och fallenhet för anskaffande af försäkringar bland kvinnor i Stockholm, erbjudes härmed förmånlig anställning vid större lifförsäkringsbolags generalagentur. Svar med uppgift om adr. och telefon ställes till »Energisk kvinna», Dagens Nyheter, Stureplan.

Husmoderplatsen

vid länslasarettet i Växiö är till ansökan ledig att tillträdas den 4 juli 1914. Årliga lönen utgör kontant sjuhundra (700) kr., semesterarvode sjuttiofem (75) kr., jämte allt fritt. Sökande till denna befattning äga att med bifogande af frejdebevis och intyg om kompetens före den 1 nästkommande juni till Lasarettsdirektionen härstädes inlämna sina ansökningar.

Husmodern, till hvars befattning äfven hörer vård och tillsyn öfver Lasarettets beklädnads- och utredningspersedlar, skall vara fullt kunnig i de göromål, som förekomma i ett större hushåll. Vidare upplysningar lämnas i Lasarettssysslomanskontoret.

Växiö den 5 maj 1914.

Lasarettsdirektionen.

PLATSSÖKANDE

GEBILDETE junge Deutsche, 23 Jahr, sucht zum 1. Sept. Aufnahme als Gesellschafterin in feinem Hause Stockholms. Etwas Taschengeld evtl. au pair »E. M. 888», Iduns exp., Sthlm.

GEBILDETE Deutsche, 23 Jahr, sucht zum 1. Sept. Engagement als Gesellschafterin gegen Taschengeld, in feinem Hause Stockholms. Angebote erbeten an Paula von Relm, Heiligenhafen, Holstein.

KINDERGÄRTSLÄRARINNA. En elementarb. flicka, som genomgått kindergartsseminarium och barnavård, önskar anställning till hösten i skola eller fam. Svar till »Barnkär», Iduns exp.

ENKEL FLICKA av god familj önskar plats i finare hem (helst presthem). Är villig deltaga i alla husliga sysslor. Sv. till »Maria», Iduns exp., f. v. b

UNG, UTEX. småskolelärarinna, bildad o. musikalisk, önskar under sommaren läsa m. några barn. Goda ref. finnas. Svar till »Undervisningsvan», Drottningg. 65, Sthlm.

LÄRARINNA önskar under juli och aug. mot fritt vivre plats i familj som sällskap el. hjälp med lättare hushållsgöromål. Event. läsn. med nybörjare. Sv. t. »E. Bm., Jönköping p. r.

TVÅ UNGA lärarinnor från Norrland önska under sommaren komma i familj och vara behjälpliga vid husliga sysslor. Svar till »Sommaren 1914», Iduns exp. f. v. b.

18-ÅRS BÄTTRE FLICKA med föräldrahem i Stockholm, kunnig i alla inom hemmet förekommande göromål, önskar som familjemedlem, mot någon lön, komma i bildadt hem som husmors hjälpreda helst på landet eller i småstad, gärna där barn finnas. Svar emotses tacksamt till »Tjänstemannadotter», Iduns Exp.

UNG, BILDAD FRU (med 8-årig dotter) önskar plats juli, aug, på gods, bruk eller likn. Kunnig i att sy klädningar, linnesöm, barnkläder, hattar m. m. och villig att enkelt och lättfattligt undervisa däri. Deltager gärna i alla förekommande göromål. Bästa ref. finnas Svar till »Verklig nytta», Iduns Exp., Stockholm.

PLATS att föreslå bättre hem, där husmor saknas, önskas af ung ex. sjuksköterska. Svar emotses med tacksamhet till M. A. Tidningskontoret Karlavägen 6, Sthlm.

FÖRLOFVAD 25 års flicka af god familj, som genomgått hushållskurser, önskar plats på pensionat eller dyl. mot fritt vivre. Svar till »God hjälp», under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG LÄRARINNA, anställd vid statens läroverk (naturvetensk. ämnen) önskar någon månads sommarkondition. Van att biträda vid växtinsamling. Svar till »Arbetsglädje» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BÄTTRE HUSHÅLLSVAN flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., söker plats i godt hem där jungfru finnes. Svar »Villig-Duglig», Sv. Telegrambyrån, Sthlm, f. v. b.

21-ÅRIG flicka, elev af Rickard Andersson, önskar under sommaren plats att undervisa i piano, samt vara behjälplig med lättare husliga göromål. Svar till »Musik», under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b

GLAD, VILLIG 21-årig flicka önskar komma uti vänligt hem att lära hushåll. Gärna där barn finnas. Någon lön. Svar inom 8 dag. till »1 juni—1 juli», Karlskoga p. r.

STUDENTSKA önskar plats i familj, å apotek eller dyl. Svar till »Småländska M.», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

FLICKA, enkel, glad, huslig 30 år, önskar plats i familj som husmoders hjälpreda eller hos ensam dam som hjälp o. sällskap. Svar till »God hjälp», Iduns Exp. f. v. b.

GYMNASIST, 7:1, önskar till sommaren kondition på landet, i god familj, mot fritt vivre. Svar till »16 år», Södra tidningskontoret, Stockholm.

UNG FLICKA, som genomgått 3 klasser i folkskolelärarinneseminarium, önskar läsa med 1 eller 2 barn från från 1/6—15/8 1914. Familjemedlem. Svar till »19 år», Landskrona p. r.

SVENSKA, som talat tyska sedan barndomen och i 10 års tid varit bosatt i Blankenese vid Hamburg, önskar under sommarmånaderna vistelse i bildad familj på landet (helst Södra Sverge) hvars medlemmar vilja förkofra sig i tysk konversation. Svar till B. S. Postlagernd. Blankenese bei Hamburg.

UNG bildad och musikalisk dam söker plats i familj i England — om möjligt London — eller Frankrike för att gå frun tillhanda. Har förut vistats i London öfver ett år och i Paris omkring ett halft år. Svar till »Händig», Allm. Tidningskont. Gust. Ad. torg, Stockholm.

ÖNSKAR under sommarl. underv. barn, nybörjare eller större eller »läsa upp» elever i tyska och engelska. Svar till »Pepita Pacht», Allm. Tidn. kont., Sthlm.

UNG kvinnlig fil. magister önskar under sommaren plats som lektris eller som lärarinna. Har mångårig undervisningsvana och talar flytande franska, tyska och engelska. Resvan. De bästa ref. Svar snarast till »Anspråkslös», Iduns exp.

TVÅ LÄRARINNOR önska under ferierna plats som hjälp och sällskap. Svar hvar för sig till »Snarast» och »Genast», Hybo p. r.

FÖR att erhålla praktik i svenska språket önska två unga finska lärarinnor någon slags passande sysselsättning på landet, antingen i hushålls- eller trädgårdsskötsel, under 2½ månad (juni—aug.), mot fritt vivre. Svar till »2 finskor», Iduns exp.

SÅNG- och MUSIKLÄRARINNA, som genomgått konservatoriet i Stockholm och sedan studerat i Wien (prof. Iffert) och Dresden önskar under sommarferien vistas i familj i Norrland att mot fritt vivre undervisa i sång eller ackompanjera. Svar till »Sångerska», under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BÄTTRE, enkel, huslig flicka med goda ref. önskar plats i familj eller som husföreståndarinna där jungfru finnes. Svar till »H. Z.», Lund p. r.

EN huslig ung flicka, 18 år, som genomgått 8 klasser önskar plats i god familj å större landtgård. Svar till »Goda ref.», Liljeholmen.

DAME aus Genève, Protestantin, Norddeutsche von Geburt, Licent. Litt. Privat-doz. an Universität, sucht Ferienstellung in schöner Gegend von Schweden, Anfang Juli—Sept. Unterricht in Sprachen (Latein, Deutsch, Französich, Engl., Ital.) Beste Zeugnisse u. Empfehlungen. Ant. zu Fräulein Elkan, Iduns Exp. z. w. B.

TVÅ BÄTTRE FLICKOR önska var sin plats, den ena som barnsköterska eller guvernant, den andra som sällskap eller husmors verkliga hjälp. Svar snarast till »E.» eller »H.», Iduns exp. f. v. b.

I BÄTTRE HEM, större landtg. eller prästg., helst i Skåne eller Blekinge, önskar ung lärarinna få ökad praktik i matl. och öfriga hushållsgöromål. Refl., som förete vänl. bemötande torde svara till »God hjälp i familjen», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

19 års flicka
med realskoleexamen önskar plats i familj, att undervisa barn. Små löneanspråk. Svar till bankkamrer Ragnar Lindquist, Vretstorp f. v. b

35-årig gladlynt bohuslänska
önskar plats i mindre familj att deltaga i hushållsgöromål. Svar före 20 maj till »Anna», Uddevalla p. r.

Barnsköterska,
21 år, med examen och god praktik, söker plats 1 juli, helst å större herrgård. Bästa vitsord äfven från nuvarande anställning. Svar till »Pålitlig 1914», Gumaelii Annonsbyrå, Malmö.

Ung, hurtig
och husligt intresserad lärarinna önskar plats i bättre fam. fr. 5 juni—5 aug. Svar till »Norrländska», Kårböle.

INACKORDERINGAR

INACKORDERING kan erhållas med ensamt eller deladt rum hos fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigat. 28 A. III. Allm. tel. 222 23.

SOMMARINACKORDERING (äfven för hela familjer) erh. i trefligt hem å Småländska höglandet — 280 m. ö. h. Skogrik, vacker trakt. Adr. Fröken Wickbom, Solberga.

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och rekreation i frisk, vacker trakt af Dalarne. Hemlif. Läkare på platsen. Rikst. »Svärdsjö 29». Närmare meddelar fr. Lydia Johnson., Svärdsjö.

BÄSTA INACKORDERING till höstterminen för skolungdom som vilja dela stort och trefligt rum. Bästa ref. från nuv. inackordering. Svar »I. H.», Iduns exp. eller Rikst. 104 62.

KONFIRMATIONSUNDERVISNING meddelas av undertecknad instundande sommar. Undervisningen, som tager sin början 1 juli, pågår under 6 veckor. Komminister Martin Ullman, Dalarö. R. 42.

ÄLDRE DAM får från 1 okt å Östermalm god, hemtreflig inackordering hos änkefru. Eget, soligt rum åt gatan, Nybrogatan 64, 1 tr. t. h. 12—2.

VID SKOG OCH SJÖ. Från 10 juni god inack. i bild. hem där ungd. finnes. End. friska. 80—90 pr mån. Ref. Förfrågn. Villa Viktoria, Motala.

SOMMARHEM. Barn i 6 à 10 årsåldern, som behöfva vistas i härlig trakt på landet, mottagas i barnkär prästfamilj nära skog och sjö. Goda ref Svar till »Juni 1914», Iduns exp.

Konfirmationsundervisning
önskas för en 17 års flicka, där kamrater finnas. Svar med pris och tidsuppgift till Fru Jenny Olsson, Stora Torget 5. Linköping.

Svedens pensionat o. gästg. Nås
rekommenderas. Rikst. 5.
MARIA KALLIN.

God inackordering
önskas i familj, helst i västra Sverige nu på våren för en 13-års flicka. Tillfälle till läsning med ungefär jämnåriga kamrater bör finnas. Svar med uppgift om pris m. m. bör snarast ingifvas till Nordiska Annonsbyrån, Göteborg, i biljett märkt »God inackordering 1914».

Vid Borgholms badort
erhålla 5 à 6 unga flickor inackordering i bildad familj. Goda sängar, fint bord, elektriskt ljus, piano, franska och engelska talas. Vidare genom fru Berta Stenfelt, Borgholm.

Eine vornehme deutsche Familie,
die in einem 15 Minuten von Berlin gelegenen Vororte in einer grossen Villa mit herrlichem Garten wohnt, nimmst junge Schweden in ihrem Kreise auf, die dort Gelegenheit haben, ein vorzügliches Deutsch zu erlernen. Nähere Mitteilungen durch M. Groth, Grefturegat. 35 I, Stockholm.

Östermalms Förlossningshem,
12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm. Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.
Fritt val af läkare och ackuschörska Referenser till följande herrar läkare: Erik Ahlström, Edv. Alin, Emil Bovin, Hj. Forssner.
Prospekt sändes på begäran.
HILMA FREDLUND, Föreståndarinna Rikstel. 90 12. Allm. Tel. 12 50.

Unga flickor
erbjudas grundlig undervisning, under lärarinnas ledning, i hushåll, söm- och handarbeten samt trädgårdsskötsel, i naturskönt beläget hem i Småland. Skog, kalla bad, piano, enklare nöjen. Begär prospekt. H. Baeckström, Ljungby (Småland).

VINOLIA
Tvålar. Parfymer och Toalett-Artiklar.

Vid ett enda försök med
Vinolia Crême
visar sig genast dess läkande och svalkande egenskaper.
V 165

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Hvita Korset
Rikstel. 17. Örebro. Rikstel. 250.
emottager den 1 juli ett begränsadt antal elever, som önska utbilda sig till goda yrkesbarnsköterskor eller husmödrar.
Prospekt sändes mot porto.

Syster Elsas
Förlossnings- och Hvilohem
erbjuder vänlig, omsorgsfull omvårdnad samt största trygghet och diskretion för de blifvande mödrar, som af situationen anse sig tvingade söka s. k. »obemärkt» vistelse och nedkomst. Förlossningarna utföras af särdeles erfaren barnmorska med om så erfordras assistens af skicklig läkare (specialist).
Ytterst humana inackorderingspris och arvoden tillämpas.

Syster Elsas Hvilohem
hafva särdeles vackert och ogenerade lägen på landet i sund skogstrakt med bekväma kommunikationer. Stor vacker trädgård med park.

Syster Elsas Barnkrubbor
emottager späda och klena barn för rationell omvårdnad under dess spädaste och ömtåligaste lefnadsskede. Förfrågningar och anmälningar behandlas under säker sekretess och adresseras till Syster Elsas Hem, Örebro.

Trädgårdskurs för damer
på Heidan, Ystad. Ett par extra elever för kortare tid emottagas. Prospekt på begäran.
LOUISE FLYGARE.

Turkiska badet,
i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flere i sällskap. Pris kr. 1:50.

Bogstens Hushållskurs.
1 juli—1 okt. Underv. i matlagning, konservering, syltning, väfning och handarbeten. Härligt landtlif vid skog och sjö. Begär prospekt. Sommargäster emottagas. Fru Ida Palmgren, Bettna.

Prenumerera på Idun!

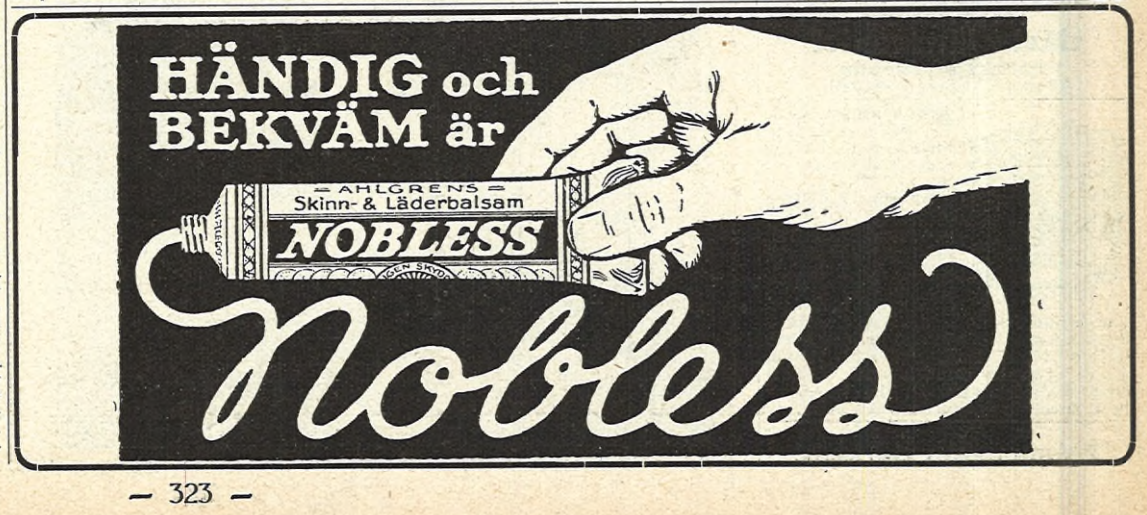

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Göteborgs Gymnastiska Institut,
Göteborgs Arkader, Göteborg,
längsta o. fullständigaste specialkurs i ***Sjukgymnastik*** o. ***Massage.*** Ny kurs börjar den 12 sept.
Begär prospekt!

Med. D:r E. Kleens

(ett-åriga) ***kurs i Massage och Sjukgymnastik*** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. ***N:r 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.*** Prospekt begäres städse under adress ***Engelbrektsgatan 43 B, II.***

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
meddelas under sommaren.
D:r Köhlberg o. Dir. Segerdahl,
Tegnérgatan 23, Stockholm. Begär prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Vid Professor Unmans Institut

börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne».* En alltjämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Mélanogéne,

Diquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4,50. Försändes diskret.
Franska Parfymmagasinet,
Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Ferrin

Fås på apoteken.
Bästa järnmedel
utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

Förnämsta medel att skydda huden och bevara hyns friskhet är

Oatine-Crème

— en kraftig, snöhvit naturprodukt af ren hafre. Äkta Oatine-Crème i hvit burk med grönt lock från The Oatine C:o, London, säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. per burk. Oatine-Crème, -Tvål, -Puder o. -Balsam finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Prenumerera på Idun!

Herrsätra skolgård.

Högre flickskola, börjar sitt andra läsår nästk. 15 sept. å Herrsätra landtegendom (Vagnhärad, Södermanland). Undervisnings- och uppfostringsarbetet bedrifves enligt principerna för de tyska "Landerziehungsheime", modifierade efter svenska förhållanden. Från Kungl. H. Lär.-Sem. utex. lärarinnor. Exam. skolkökslär. Infödd tyska. Endast **välartade** barn ur goda familjer mottagas.
Prospekt och referenser på begäran.
Gerda Agrell. **Anna Sundin.**
Adr. Herrsätra, Vagnhärad. Riks. Mölnbo 12.

Göteborgs Nya Husmodersskola,
S. Allégatan 2 A. Rikst. 10624.

Husmoderskurser på 1 o. 2 term. med början i jan. o. sept. Grundlig och praktisk undervisn. i enkl. o. fin. matlagn., bakn., konserv., dukn., serv. m. m.; rengöring (obs.! största delen av rengöringsarbetet överlämnas efter de första veckorna åt tjänarinnor); linnesöm utan träckl. (varje elev disp. en symaskin); hushållsbokf. o. -beräkn.; hälso- o. sjukvårdslära; barnavård, prakt. o. teoret. (valfr.) **Kortare kurser** i matlagn. o. linnesömnad f. m. eller e. m.
Prospekt o. upplysningar på begäran.
Elvira Friberg, f. d. lärarinna vid Fackskolan för Husl. Ekonomi, Upsala.
Hildegard Friberg, Utexaminerad lärarinna i huslig ekonomi.

Nobynäs Hushållsskola.

Höstterminen 1 sept.—15 dec.
Bildade flickor mottagas å **Nobynäs Herrgård,** bel. i vacker trakt å småländska höglandet, 7 min. från **Stjärneborgs** anhaltstation, linjen Stockholm—Malmö. **Grundlig** undervisning i hushåll och slöjd meddelas af **skickliga, examinerade** lärarinnor. **Godt hem.** Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, **Frinnaryd.** Rikstelefon 5.

Strengnäs Hushållsskola.

Sommarkurs 3 juni—12 aug. Ny husmoderskurs börjar 18 aug. Grundlig o. prakt. undervisn. Prosp. med ref. g:m Fru **M. Braune, Strengnäs.** Allm. T. 98.

Detthowska skolan.

Högre flickskola med normalskolekompetens och realskola med examensrätt. 2-årigt småskoleseminarium. Platser finnas även i skolans högsta klass. Låga avgifter. Inskrivn. dagl. 12—1. Eget förstkl. skolhus, Eriksbergsg. 10.

Vid Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola, Rimforsa,

börjar ny lärarinnekurs d. 1 okt. För vinnande av inträde fordras högre flickskolebildning eller att sökande genomgått folkhögskolekurs eller bevisar sig äga motsvarande kunskaper. Sådana sökande, som därjämte kunna förete intyg om praktisk duglighet och vana vid landtliga göromål eller intyg om undervisningsvana, äga företräde.
Sökande bör dessutom hava fyllt 20 år samt äga god hälsa.
Ansökan om inträde ställes till Landthushållningsskolans styrelse och insändes under adr. Rimforsa. Den bör åtföljas av präst- och kunskapsbetyg i bevittnad avskrift, läkarebetyg enligt av skolan tillhandahållet formulär, samt övriga intyg som sökanden önskar åberopa. Ansökan skall vara inlämnad före den 15 juni.
Prospekt erhålles på begäran.

Olga Schuldheis'

Praktiska Fortsättningskurs

för unga flickor

å Fogelsta gård invid Bornsjön börjar nytt arbetsår d. 1 sept. 1914. Pris för hel kurs (8 månader) 1,000 kr. Se utförlig annons i Idun n:r 18 o. 19.
Adr. Fogelsta, Tumba. Rikstel. Tumba 114.

Sommarkurs. För dem som önska förena sommarvistelse i vacker, hälsosam trakt med praktiskt arbete är tillfälle beredt (från 20 juni—15 aug.) till trädgårdsarbete, kurs i väfning eller konservering efter fritt val. Pris Kr. 200.—. Adress som ofvan.

Edla Carlssons Privathotell **rekommenderas.** Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. **Frukostar o. Supeer serveras. Birgerjarlsg. 8, Stockholm.** (Röd, grön o. gul spårvagn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 39, 195 19.

Privata Högre Lärarinneseminarium
i Stockholm,
23 Riddaregatan 23.

En lägre, två-årig kurs, som utbildar lärarinnor för skolans lägre och mellersta klasser samt för hemmen. Afgångsexamen därifrån medför lägre kompetens.
En högre kurs, afsedd för fackutbildning. Inträdesfordringar: afgångsbetyg från lägre kursen jämte vitsord om undervisningsverksamhet. Afgångsexamen från denna kurs medför högre kompetens.
Närmare upplysningar lämnas af läroverkets föreståndarinna, fröken **Sofi Anderson;** mottagn. onsd. och lörd. kl. 1—2. Ansökningar till seminariets tredje afdelning böra inlämnas snarast möjligt; till första afdelningen före den 10 juni.
Styrelsen.

Lektioner i Linnesömnad,

även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.
Kurserna pågå i vår ända till 15 juni event. till 1 juli.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**
R. T. 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

Vid Torshäll, Leksand,

kurs för kvinnliga trädgårdselever 1 april—31 okt. Extra elever på kortare tid. Prospekt och referenser på begäran.
Lillie Landgren. ***Märta Philip.***

Ny Väfbok n:o I, **3:dje tusendet,** innehåller ett 60-tal afbildningar med beskrifningar å profver från Sigrid Palmgrens Väfskola, Norrköping och Elin Johanssons Väfskola, Linköping. Redigerad af Gerda Björck.
Ny Väfbok n:o II, elementär teoretisk vägledning med praktisk tillämpning i kolor. planscher, utarbetad af Gerda Björck, adr. Linköping.
Priset å hvarje bok är 3 kr. Försäljningen sker genom bokhandeln. utgifvarne eller Lithografiska Bolaget Linköping. Vid köp af 10 exemplar erhålles rabatt.

Södra Ås Brunns- & Badinrättning
i **Östra Ämtervik** nära Selma Lagerlöfs **Mårbacka.**
Säsong 15 juni—15 augusti.

Högt läge och god rekreationsort. D:r Oscar Ohlin besöker brunnen. Alla vanliga bad och massagebehandling. Trefliga rum samt god restaurang. Vidare genom brunnens ägare.
L. J. Olsson, Ö:a Ämtervik. Riks 6.

Hälsobrunnen HÄLSAN, Hälsingborg.

1:ste juni—1:ste september.

Sofiakällan, landets rikaste **koksaltkälla.** Härliga **hafsbad** i Öresund, strandbad. **Sjukgymnastik, massage.** Modern **elektrisk behandling ss. Vierzellenbad** m. m. **Lokal hetluftsbehandling.** Radiumkur. Företrädesvis behandlas urinsyrediates, gikt, reumatism, mag- och tarmsjukdomar, kroniska slemhinnekatarrer, skrofler, konvalescens. **Brunnskontoret,** Hälsingborg, meddelar upplysningar och sänder prospekt. Medicinska förfrågningar besvaras af brunnsläkaren doktor Arvid Björkman, Hälsingborg

---

Kurser i barnavård.

Vid Barnavårdsbyråns Spädbarnshem i Stockholm mottagas unga kvinnor till utbildning i barnavård. Teoretisk undervisning af hemmets läkare, praktisk undervisning af hemmets föreståndarinna. Kursens längd 3 mån. Afgift för kursen jämte bostad och kost inom hemmet 60 kr. i mån. Närmare underrättelser genom Barnavårdsbyrån, Kornhamnstorg 51, Stockholm.

Ferieskola i Marstrand.

Internat. Se Svenska Dagbl. den 16/5 och Stockh. Dagbl. den 17/5.

EAU DE QUININE
KRONAN AF ALLA HÅRVATTEN
ED. PINAUD
18, PLACE VENDÔME PARIS

Bevarar o. stärker hårväxten.
FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kroner.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.**
Deposition, Kapitalräkning, Sparkasseräkning } 4 %
Fondafdelning. **Kassafack**

För alla hem, som sätta värde på hygieniska och propra sängkläder, rekommendera vi våra

allmänt omtyckta "Systermadrasser".

Madrassernas stoppning utgöres af för ändamålet bearbetad bomull, och garantera vi, att denna i hygieniskt hänseende samt i hållbarhet vida överträffar tagel äfven af bästa sort. Madrasserna äro dock afsevärdt billigare än tagelmadrasser.
Tillhandahållas hos våra återförsäljare på alla större platser inom landet.
Intyg från sjukhus och läkare stå till förfogande.
Beskrifning och priskurant sändas på begäran gratis och franko.
Obs.! Äkta endast med vidstående skyddsmärke, »Systern».

Aktiebolaget Stockholms Vaddfabrik,
Liljeholmen, Stockholm.

EXCELSIOR

EXCELSIOR
är den yppersta
GUMMIKLACKEN

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B.; Sthlm; 1914.